

ಜ್ಞಾನ ಪರಿಷತ್

ಪ್ಯಾಸೇಜ್ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆ

10ನೇ ತರಗತಿ

ಪ್ರಥಮಭಾಷೆ ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ

ಪಾಠಗಳು - ಪದ್ಯಗಳು - ಅಲಂಕಾರಗಳು - ಛಂದಸ್ಸುಗಳು - ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳು

ಅನುತ್ತೀರ್ಣ ರಹಿತ ಫಲಿತಾಂಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

ಬಸವರಾಜ ಟಿ. ಎಂ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರು

ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ರೂಪನಗುಡಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಮಾತು

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುತ್ತೀರ್ಣ ಫಲಿತಾಂಶಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಪ್ಯಾಸೇಜ್ ನೀಡಿ ಪರಿಷ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

ಲೇಖಕರು ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್	ಕಾಲ 1936	ಸ್ಥಳ ಕಾಸರಗೋಡು	ಕೃತಿಗಳು : ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ, ಸಹನಾ, ವಜ್ರಗಳು, ಕದನ ವಿರಾಮ, ಚಪ್ಪಲಿಗಳು, ಪಯಣ, ಖಡ್ಗ	ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೃಪತುಂಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
--------------------------	-------------	------------------	--	------------------------------

ಎರಡು ದೇಶಗಳ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಹಿಲ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ವೈದ್ಯ ಸೈನಿಕನಿಗೆ (ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ) ವಿಮಾನದ ಪೈಲಟ್ “ ಡಾಕ್ಟರ್ ! ರೇಡಿಯೋ ಸಮನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಭೂಪ್ರದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲದರೂ ಹೇಗಾದರೂ ಇಳಿಯೋಣ ಎಂದರೆ ಈ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಾಗೆಯೇ ವಿಮಾನ ಸ್ಪೋಟವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ತಕ್ಷಣ ರಾಹಿಲನು ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಔಷಧ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸಾಮಾನುಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಜಿಗಿದನು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ರಾಹಿಲನು ಹೇಗೋ ಈಜಾಡಿ ದಡ ಸೇರಿದನು. ತುಂಬಾ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು.

ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಂದು ಕಂಡಿತು. ಆ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬರುವಾಗ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿ ರಾಹಿಲನ ಮನದಲ್ಲಿ “ಅಯ್ಯೋ ಆ ಮಹಿಳೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾಳೆ ? ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಏನು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದೆ ? ನಾನು ಈಗ ಆ ಮನೆಯ ಕದವನ್ನು ತಟ್ಟಿದರೆ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗಬಹುದು ? ವಿಮಾನ ದಾಳಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ‘ಬ್ಲಾಕ್ ಔಟ್’ ನಿಯಮ ಪಾಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೂಡಿದವು. ಅದನ್ನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮಹಿಳೆ ಇದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ದಯವಿಟ್ಟು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿರಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದನು. “ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೇಹಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಗಾಯಮಾಡುವುದೇ ಯುದ್ಧದ ಪರಿ” ಎಂದು ಮುದುಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಗೋಣಗಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಳು. ರಾಹಿಲ ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮುದುಕಿ ಯಾರಪ್ಪ ನೀನು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ರಾಹಿಲನು ಮುದುಕಿಯ ಎದುರಿಗೆ “ನಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಮೂರ್ಖರ ಕಡೆಯವನಲ್ಲ , ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕಿಡಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಕಡೆಯವನು” ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾತನ್ನು ನುಡಿದನು. ಆಗ ಮುದುಕಿಯು ರಾಹಿಲನ ಬಳಿ “ನೋಡಪ್ಪಾ, ನಾನು ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಏನು ಮತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಮದುವೆಯಾಗಿ ನವ ವಧುವಾಗಿ ಈ ಊರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಾಲ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದಲೇ ಇದ್ದೆವು. ಜಮೀನು ಆಸ್ತಿ ನಮಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಇತ್ತು. ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬದುಕಲು ಈ ಜನ ಬಿಡಬೇಕಲ್ಲ? ಯುದ್ಧವಂತೆ, ಯುದ್ಧ !” ಎಂದು ಯುದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ಮತ್ತೆ ಮನೆಯ ಒಳಗಡೆ ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿದ ರಾಹಿಲ ಯಾರಮ್ಮ ಅದು ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಮುದುಕಿಯು ಅವಳು ನನ್ನ ಸೋಸೆ, ಹೆರಿಗೆ ಬೇನೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದಾಗ, ರಾಹಿಲನು ಅಮ್ಮ ನಾನೋರ್ವ ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಕೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವೆ, ನೀವು ಬಿಸಿ ನೀರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಿಸಿ ನೀರನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನಿರ್ಜೀವ ಮಗುವನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆದನು. ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುದುಕಿ “ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹಂಬಲಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗು ಕೊನೆಗೂ ದಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಈ ಯುದ್ಧವಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವಲ್ಲ ದೇವರೇ? ಈ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಎಂತಹ ಬುದ್ಧಿ ಕೊಡುತ್ತೀಯಾ?” ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಸೈನಿಕರು ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯಿಸಿ ಈ ಕಡೆ ಯಾರಾದರೂ ಗಾಯಗೊಂಡವರು ಬಂದಿದ್ದರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ “ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗುವಿನ ಹೆಣವಿದೆ ಅಲ್ಲ; ಅದನ್ನೂ ನೋಡಿ!” ಎಂದು ಅಳತೊಳಗಿದಳು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ರಾಹಿಲನು ಯಾರು?
2. ರಾಹಿಲನು ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನು?
3. ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ‘ಬ್ಲಾಕ್ ಔಟ್’ ನಿಯಮವನ್ನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?
4. ರಾಹಿಲನು ಮುದುಕಿಯ ಎದುರಿಗೆ ನುಡಿದ ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾತು ಯಾವುದು?
5. ಯುದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ ಮುದುಕಿಯು ಏನೆಂದು ಗೋಣಗಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಳು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ ವಿಮಾನದ ಪೈಲಟ್ ಏನು ಹೇಳಿದನು?
2. ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿ ರಾಹಿಲನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾವುವು?
3. ಮುದುಕಿಯು ರಾಹಿಲನ ಬಳಿ ಯುದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳೇನು?
4. ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುದುಕಿ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೇನು?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಲೇಖಕರ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿ,ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್

01.ಸಂಕಲ್ಪ ಗೀತೆ

<p>ಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ</p>	<p>ಕಾಲ 1926</p>	<p>ಸ್ಥಳ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ</p>	<p>ಕೃತಿಗಳು : ಸಾಮಗಾನ, ಚೆಲುವು-ಒಲವು, ದೇವಶಿಲ್ಪ, ದೀಪದಹೆಜ್ಜೆ, ಅನಾವರಣ. ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮ, ಮಾಸ್ಕೊದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ದಿನಗಳು, ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ</p>	<p>ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ. ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ</p>
-----------------------------------	---------------------	--	---	--

ನಮ್ಮ ಜೀವನವೆಂಬ ಹಡಗಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಕವಿದಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬ ಅರಿವಿನ ಹಣತೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವ ಹಡಗನ್ನು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದರೆ ದಡ ಸೇರಬಹುದೋ ಹಾಗೆ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಎತ್ತೆತ್ತಲೋ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಾಳನೊಕೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾನದೀವಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗುರಿಯತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ.

ನದೀಜಲಗಳು ಕಲುಷಿತವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಲುಷಿತವಾಗಿರುವ ನದೀಜಲಗಳಿಗೆ ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆ ಯಾಗಬೇಕು. ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾದಾಗ ಪ್ರಕೃತಿ ಹಚ್ಚಹಸಿದಿನಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಬರಡಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಬರಡಾಗಿರುವ ಕಾಡು-ಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮರಗಿಡಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಚಿಗುರಿ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ನವಚೈತನ್ಯದ ರೀತಿಯಲಿ ಮುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ವಸಂತನಕಾಲದ ಆಗಮನ ಬರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದ ಮೂಲಕ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲುಷಿತವಾದೀ ನದೀಜಲಗಳಿಗೆ

ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗೋಣ

ಬರಡಾಗಿರುವೀ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ

ವಸಂತವಾಗುತ್ತ ಮುಟ್ಟೋಣ....

ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾದ ಜನರನ್ನು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬದುಕುವ ಹೊಸ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಮತಧರ್ಮಗಳ ಭೇದಭಾವದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಡೆವಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ, ವಿಶ್ವಾಸದ ಸೇತುವೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ. ನಾಳಿನ ಕನಸನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೆಳಕಾಗಬಲ್ಲ, ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ, ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಥಗಳು ಎನ್ನುವ ಹೊಸ ಎಚ್ಚರದೊಳು ಬದುಕಬೇಕಿದೆ. ಭಯ ಮತ್ತು ಸಂಶಯಗಳಿಂದ ಮಸುಕಾಗಿರುವ ಮನದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯದ, ಕನಸನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತ ಬದುಕು ನಡೆಸಬೇಕು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಯಾವುದನ್ನು ಎಚ್ಚರದಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕು ?
2. ನದೀಜಲಗಳು ಏನಾಗಿವೆ ?
3. ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗಬೇಕು ?
4. ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ?
5. ಯಾವ ಎಚ್ಚರದೊಳು ಬದುಕಬೇಕಿದೆ ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

6. ಹಡಗನ್ನು ಯಾವುದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ ?
7. ಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕಿದೆ?
8. ಹೊಸ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಯಾವುದರ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ?
9. ನಾಳಿನ ಕನಸನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಲೇಖಕರ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿ,ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

10.ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಈ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

11. ಕಲುಷಿತವಾದೀ _____

_____

_____

_____ ಮುಟ್ಟೋಣ

02.ಶಬರಿ

<p>ಕವಿ ಪು.ತಿ.ನರಸಿಂಹಚಾರ್ಯ</p>	<p>ಕಾಲ 1905</p>	<p>ಸ್ಥಳ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲುಕೋಟೆ</p>	<p>ಕೃತಿಗಳು : ಶಬರಿ, ಅಹಲ್ಯಾ, ಶ್ರೀಹರಿಚರಿತೆ, ಹಣತೆ, ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ, ರಸಸರಸ್ವತಿ, ಶಾರದಯಾಮಿನಿ, ಗಣೇಶ ದರ್ಶನ</p>	<p>ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ. ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ</p>
--	-----------------------------------	---	--	---

ಮತಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಬರಿ ಎಂಬ ತಪಸ್ವಿನಿ ವಾಸವಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯು ದಶರಥನ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಆತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಕಡುಸವಿಯಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಹಣ್ಣು - ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಮಧುಪರ್ಕವೆಂಬ ಪಾನೀಯವನ್ನು, ರುಚಿಯಾದ ತಳಿರು, ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಳು. ನಿನ್ನೆಯ ಹಳತಾದ ಹೂ-ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹೊಸದಾಗಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತ ಸಿದ್ಧತೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಇತ್ತ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ದನು ಮಹರ್ಷಿಯ ಬೇಟೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಶಬರಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಮತಂಗಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಗಿರಿವನದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಬರುವಾಗ ಸೀತೆಯ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಮನು “ಎಲೈ ಗಿರಿ ವನವೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಹೇಳಿರಿ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ರಾಣಿ ಸೀತೆಯು ದೊರೆಯುವಳೇ ? ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ? ಅವಳು ಇರುವ ನೆಲೆ ಯಾರಾದರೂ ತಿಳಿದಿರುವಿರಾ. ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಈ ದುಃಖವು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ.” ಎಂದು ಗಿರಿವನಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು “ತಾಳಿಕೋ ಅಣ್ಣ ತಾಳಿಕೋ ಸೂರ್ಯನೇ ಕಾಂತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವವರು ಯಾರು? ರಾಮನೇ ಧೈರ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸ್ಥೈರ್ಯ ನೀಡುವವರು ಯಾರು ? ಎಂದು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು.

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತಂಗಾಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀರಾಮನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದ ಶಬರಿ ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಬಂದು ತನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾದಳು. ಬೆರಗು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ರಾಮನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೈಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಳು. ಕೈಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು ಆನಂದದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸಿದಳು. ಬನ್ನಿರಿ ಎಂದು ಗದಗದಿಸುತ್ತಾ ಅಯ್ಯೋ ಏನೂ ಸಿದ್ಧವೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆಯಷ್ಟು ಚಿಂದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತ ಬಹಳ ಹಂಬಲದಿಂದ ತನ್ನ ಮನದ ಬಯಕೆಯಂತೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಬೀರುವ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ರಾಮನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದಳು. ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ರುಚಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಾನೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಕೈಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಜಗದೊಳಗೆ ಇದರಷ್ಟು ರುಚಿಯಾದ ಹಣ್ಣು ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ, ನಿಮಗಾಗಿಯೇ ತಂದಿರುವೆನು ಎಂದು ತಿನ್ನಲು ಹೇಳಿದಳು. ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನು ಸವಿಯಲು ಕೊಟ್ಟು ಉಪಚರಿಸಿದಳು. ಆತಿಥ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು “ ತಾಯಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಸುಖದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸುಖಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಆನಂದ ಕಾಣುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿನಗೆ ನಾವು ಚಿರಖುಣಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಆತಿಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕೊರತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಅರಮನೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹಿತವಾದದ್ದು ಇಲ್ಲ. ಇಂದು ನಾವು ಕಾಡು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು ಮನೆಯೆಂದೇ ತಿಳಿದೆವು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿ ತೋರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ತಾಯಿ ಎಂದೆ ತಿಳಿದೆವು” ಎಂದು ಶಬರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೇ ಶಬರಿಯ ಮನದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿಂತೆ ಹೋಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಶ್ರೀರಾಮನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರೇನು?
2. ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಶಬರಿ ಏನನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಳು?
3. ಮತಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದ ತಪಸ್ವಿನಿ ಯಾರು?
4. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಮತಂಗಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸೂಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?
5. 'ಶಬರಿ' ಗೀತನಾಟಕದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

6. ರಾಮನು ಗಿರಿವನವನ್ನು ಏನೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು?
7. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂತೈಸಿದನು?
8. ರಾಮನ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಶಬರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೇನು?
9. ಶಬರಿಯು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
10. ಆತಿಥ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶಬರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿಗಳು,ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

11. ಪು.ತಿ.ನರಸಿಂಹಚಾರ್ಯ

ಈ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- 12) ಶಬರಿಯ ಚಿಂತೆ ಹಿಂಗಿ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ
- 13) ಶಬರಿಯ ಸಡಗರ ,ಸಂತೋಷ ಮೇಳದವರ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ ?

02- ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ !

<p>ಕವಿ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ</p>	<p>ಕಾಲ 1896</p>	<p>ಸ್ಥಳ ಧಾರವಾಡ</p>	<p>ಕೃತಿಗಳು : ಗರಿ, ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರಿ, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಸಖೀಗೀತ, ನಾದಲೀಲೆ, ಮೇಘದೂತ, ಗಂಗಾವತರಣ, ಸೂರ್ಯಪಾನ, ನಗೆಯ ಹೊಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪ ,ನಾಕುತಂತಿ. ಅರಳು-ಮರಳು.</p>	<p>ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.</p>
-----------------------------	---------------------	------------------------	--	--

ಕಾಲಪಕ್ಷಿಯ ಸಂಕೇತವಾದ ಹಕ್ಕಿಯು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ರೆಪ್ಪೆ ಮುಚ್ಚುವುದರೊಳಗೆ ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಗಾವುದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಗರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಹೊಳೆ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾರ್ವಭೌಮರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ಕುಕ್ಕಿ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾಲವೆಂಬ ಹಕ್ಕಿಯು ಆಕಾಶ, ಮೋಡ, ಭೂಮಂಡಲಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಮುಗಿಲಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳೊಡವೆವೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುತ್ತಿರುವ ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಂತದೆಡೆಗೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾರಾಟವನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲವೆಂಬ ಹಕ್ಕಿ ಹೇಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಯುಗ-ಯುಗಗಳ ಹಣೆ ಬರೆಹವ ಒರಸಿ

ಮನ್ವಂತರಗಳ ಭಾಗ್ಯವ ತೆರೆಸಿ

ರೆಕ್ಕೆಯ ಬೀಸುತ ಚೇತನಗೊಳಿಸಿ

ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳ ಹರಸಿ

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

ಅಂದರೆ ಕಾಲವು ಯುಗಯುಗಗಳ ಹಣೆಬರೆಹವನ್ನು, ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಿ ಹೊಸತನವನ್ನು (ಒಳ್ಳೆತನವನ್ನು) ಹೊಸ ಹಣೆಬರೆಹವನ್ನು ಬರೆದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ತೆರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರೆಕ್ಕೆಯ ಬೀಸುತ , ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರುತ, ಹಾರುವ ಈ ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೊಸ ಚೇತನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತ , ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶುಭ ಹರಸುತ್ತ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಲದ ಹಕ್ಕಿಯು, ಬೆಳ್ಳಿಚುಕ್ಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಶುಕ್ರಗ್ರಹವೆಂಬ ಹಳ್ಳಿಯ ಮೇರೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ತಿಂಗಳೂರು ಅಂದರೆ ಚಂದ್ರಲೋಕ. ಈ ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕಿ ಏರಿ ನೀರಿನ ಸೆಲೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅದನ್ನು ಹೀರಿದ ಹಕ್ಕಿಯ ಚುಂಚಗಳು ದಿಗ್ಮಂಡಲ ಅಂಚಿನ ಆಚೆಯವರೆಗೂ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಹಕ್ಕಿ ಯಾವ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿದೆ?
2. ಹಕ್ಕಿಯ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಣ್ಣಗಳಿವೆ?
3. ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಯಾವುವು?
4. ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕಿದೆ?
5. ಹಕ್ಕಿ ಯಾರನ್ನು ಹರಸಿದೆ?
6. ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾವುದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ?
7. ಹಕ್ಕಿಯ ಚುಂಚಗಳು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಚಾಚಿವೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

8. ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾರಾಟವನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
9. ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ಹೇಗೆ ಹರಸಿದೆ?
10. ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾವ ಮೇರೆ ಮೀರಿ, ನೀರನು ಹೀರಿದೆ?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿ,ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

11. ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ

ಈ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

12. ಯುಗ-ಯುಗಗಳ _____

_____

_____

_____ಹರಸಿ

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

03. ಲಂಡನ್ ನಗರ

<p>ಕವಿ ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್</p>	<p>ಕಾಲ 1909</p>	<p>ಸ್ಥಳ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸವಣೂರು</p>	<p>ಕೃತಿಗಳು : ಸಮುದ್ರಗೀತೆಗಳು , ಪಯಣ, ಉಗಮ, ಇಜ್ಜೋಡು, ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ, ಭಾರತ ಸಿಂಧುಶಿಲ್ಪಿ , ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀ ಇತ್ಯಾದಿ</p>	<p>ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.</p>
-----------------------------	---------------------	---	---	--

ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ಲಂಡನ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನಗರ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಲಂಡನ್ನಿನ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಮ್ ಬಸ್ಸುಗಳು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಡು ನಡುವೆ ನಿಲ್ಲುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ (ಅಂಡರ್ ಗ್ರೌಂಡ್) ಓಡಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆ ಹಾಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅಲ್ಲೊಂದು ಸರ್ಕಲ್ ಬಂತು. ಅದರ ಹೆಸರು ' ಟ್ರಾಫಲಗ್ಗರ್ ಸ್ಟೇರ್'. ಈ ಸ್ಟೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಸನ್ ಎಂಬ ಯೋಧನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಭವ್ಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಂದೆ ಹೋದಾಗ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವೈಭವ ಕಂಡು ಬರುವ ಓಣಿ ' ಚೇರಿಂಗ್ ಕ್ರಾಸ್'ನ್ನು ದಾಟಿ 'ವೂಲವರ್ಥ್' ಎಂಬುದು 'ಸ್ಟೇಷನರಿ' ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದೆನು. ಇದೊಂದು ಮಹಾಕೋಶದಂತಿದೆ. ಈ ವೂಲವರ್ಥ್ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೂಟು , ಕಾಲುಚೀಲ , ಚಣ್ಣ (ಚೆಡ್ಡಿ) , ಸಾಬೂನು , ಔಷಧ , ಮಸ್ತಕ , ಅಡಿಗೆಯ ಪಾತ್ರೆ , ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ದೀಪದ ಸಾಮಾನು , ಫೋಟೋ , ಅಡವಿಯ ಹೂವು , ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿ ಎಲ್ಲವೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಲಂಡನ್ನಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಉಪಹಾರಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಗಳಾಗಿ , ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಡುಗಳಲ್ಲಿ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಆಗಿ, ಕಾರಕೂನರಾಗಿ(ಗುಮಾಸ್ತರು), ಹಾಗೂ ಸಿನಿಮಾ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಜಾಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಜನರು ವಿಶೇಷವಾದ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ "ಒಂದು ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಂತೆ ಇನ್ನೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಮಜ್ಜೆವಾದರೂ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಟ್ಯಾಧಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಇದನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಲ್ಲವೆ ? ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳಿಲ್ಲ" ನಂತರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರವೊಂದನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದೆನು 'ವೆಸ್ಟ್ ಮಿನ್‌ಸ್ಟರ್ ಅಬೆ' ಎಂಬ ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸ್ಮಾರಕ. ಇದು ಸತ್ತಿರುವ ಸಂತರ, ಸಾರ್ವಭೌಮರ ಹಾಗೂ ಕವಿಪುಂಗವರ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪೊಯೆಟ್ಸ್ ಕಾರ್ನರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋದೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖಕರಾದ ಕಿಪ್ಲಿಂಗ್, ಹಾರ್ಡಿ, ಮ್ಯಾಕಾಲೆ, ಜಾನ್ಸನ್, ಗೋಲ್ಡ್ ಸ್ಮಿತ್, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಮರ್ಶಕನಾದ ಡ್ರಾಯ್ಡನ್, ಬ್ರಿಟನ್‌ನ್ನಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್, ಪ್ರಖ್ಯಾತ ನಾಟಕಕಾರ ಬೆನ್‌ಜಾನ್ಸನ್ ಮೊದಲಾದವರ ಸಮಾಧಿಗಳಿವೆ. ಅದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವಾಗ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಕಲ್ಲುಪಾಟಿ ಎಂಬ ಶಿಲೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ರಾಜರ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಸ್ಕೋನ್ ಆಫ್ ಸ್ಕೋನ್ ಎಂದು ಇದರ ಹೆಸರು. ಈ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಿರುವ ಆ ಕಲ್ಲುಪಾಟಿಯ ವಿಶೇಷತೆ ಏನೆಂದರೆ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸಾಮ್ರಾಟರ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ವಾಗುವಾಗ ಅವರೂ ಕೂರುವ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಈ ಕಲ್ಲು ಪಾಟಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಗುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಮ್ರಾಟರು ಇದರ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬೇಕು. ಈ ಶಿಲೆಯನ್ನು 3ನೇ ಎಡ್ವರ್ಡ್‌ನು ಸ್ಕಾಟ್‌ಲೆಂಡಿನ ಅರಸರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಅಭಿಷೇಕವು ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

- ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
  1. ಲಂಡನ್ನಿನ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಮ್ ಬಸ್ಸುಗಳು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಡು ನಡುವೆ ನಿಲ್ಲುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇನು ?
  2. ನೆಲ್ಸನ್‌ರವರ ಮೂರ್ತಿಯಿರುವ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರೇನು ?
  3. ವೆಸ್ಟ್ ಮಿನ್‌ಸ್ಟರ್ ಅಬೆ ಯಾರ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿದೆ ?
  4. ಆಂಗ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವೈಭವ ಕಂಡುಬರುವ ಓಣಿ ಯಾವುದು?
- ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
  5. ವೂಲವರ್ಥ್ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳಾವುವು?
  6. ಲಂಡನ್ನಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ?
  7. ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಹೇಗೆ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ?
  8. ಪೊಯೆಟ್ ಕಾರ್ನರ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕವಿಗಳ ಸಮಾಧಿಗಳಿವೆ ?
  9. ಸಾಮ್ರಾಟರ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವಾಗುವ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಿರುವ ಕಲ್ಲುಪಾಟಿಯ ವಿಶೇಷತೆಯೇನು ?
- ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ, ಕಾಲ, ಕೃತಿ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
  10. ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್

03. ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು (ಲಾವಣಿ)

ಲಾವಣಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರ. ವೀರ ಕಲಿಗಳ ವೀರಸಾಹಸ, ವೀರರ ಉಜ್ವಲ ಜೀವನದ ಘಟನೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಕಥನಾತ್ಮಕ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೀರತನ ಹಾಗೂ ಸಾಹಸವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ವೀರಗೀತೆಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಲಾವಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು ಎಂಬ ಲಾವಣಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಹಲಗಲಿ ಗ್ರಾಮ ಮುಧೋಳ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂದಿನ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1857ರ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ನಂತರ ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರ ನಿಶ್ಚೇಷಕರಣ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಜೋರ ಮಾಡಿ ಕಸಿದು ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಹಠಾರ ಎಂಬ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿತು. ಈ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಲಗಲಿಗೆ ಬಂದು ಜೋರ ಮಾಡಿ ಬೇಡರ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದರು. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹಲಗಲಿಯ ನಾಲ್ವರು ಪ್ರಮುಖರಾದ ರಾಮ, ಬಾಲ, ಹನುಮ, ಜಡಗ ಮೊದಲಾದ ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೊಡಲೊಪ್ಪದೆ ದಂಗೆ ಎದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ ಎದ್ದ ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ಒಳಗಿನಿಂದ ಮುಂಗಾರಿನ ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಯುವ ಹಾಗೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದರು. ಇದರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನಿಕರು ದಂಗು ಹಿಡಿದು ದೂರ ಸರಿದು ನಿಂತರು. ಆಗ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ದಂಡು ಬರಲಿ ಎಂದು ಸಾಹೇಬ ಪತ್ರ ಬರೆದು ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಆಗ ದಂಡು ತಯಾರಾಗಿ ಹಲಗಲಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಹಲಗಲಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ದಂಡಿನ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರನ್ನು ಬೆನ್ನು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ತಿರುತಿರಬಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂದರು. ಬೇಡರನ್ನು ದಂಡಿನ ಮಧ್ಯೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಸಾಯಿಸಿದರು. ಸಿಕ್ಕದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಇಟ್ಟು ಗುರುತು ಉಳಿಯದಂತೆ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿ ಹೋದರು. ಹೀಗೆ ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರದ ದಂಡು ಹಲಗಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಹಲಗಲಿ ಗುರುತು ಉಳಿಯದಂತಾಯಿತು. ಈ ಹಲಗಲಿಯ ಬಂಟರು ತಮ್ಮ ಹಠಾರಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಹೋರಾಡಿದ ಘಟನೆ ಹಲಗಲಿ ಲಾವಣಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶ ಏನು?
2. ಹಲಗಲಿಯ ನಾಲ್ವರು ಪ್ರಮುಖರು ಯಾರು?
3. ಹಲಗಲಿ ಗುರುತು ಉಳಿಯದಂತಾದುದು ಏಕೆ?
4. ಯಾವ ಘಟನೆ ಹಲಗಲಿ ಲಾವಣಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ?
5. ಹಲಗಲಿ ಗ್ರಾಮ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

6. ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ದಂಗೆ ಏಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
7. ಹಲಗಲಿಗೆ ದಂಡು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?
8. ದಂಡು ಹಲಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿತು?
9. ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಏಕೆ ವೀರಗೀತೆಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ?

04. ಭಾಗ್ಯಶಿಲ್ಪಿಗಳು

<p>ಕವಿ ಡಿ.ಎಸ್.ಜಯಪ್ಪಗೌಡ</p>	<p>ಕಾಲ 1947</p>	<p>ಸ್ಥಳ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲೂಕಿನ ದಾರದಹಳ್ಳಿ</p>	<p>ಕೃತಿಗಳು : ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಡಲಾಚೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು. ಜನಪದ ಆಟಗಳು, ದಿವಾನ್ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಳು.</p>	<p>ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ</p>
--------------------------------	---------------------	--	---	---

ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1895 ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದರೂ ಕ್ರಿ.ಶ. 1902 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ನೇರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸರ್. ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್‌ರವರ ಸಹಕಾರದೊಡನೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವೋತ್ತಮೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದರು. 1923ರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಾನೂನೊಂದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರು. 1907 ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ವಿರ್ಮಶಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಆ ಸಭೆಗೆ ಇದ್ದಿತು. 1. ಗ್ರಾಮ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ 2. ವೈದ್ಯ ಸಹಾಯ 3. ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಚಾರ 4. ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯ 5. ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಲಭ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದವು. ಸಾಹಿತ್ಯ , ಸಂಗೀತ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು. ನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಾದ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಉಚಿತ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದವು. 1906ರಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ರೈಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು.

ಅಲ್ಲದೆ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದಲ್ಲೇ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಶಿವನಸಮುದ್ರ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ, ವಾಣಿ ವಿಲಾಸ ಸಾಗರ ಆಣೆಕಟ್ಟು(ಮಾರಿಕಣಿವೆ) ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರ ಆಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥಾನವೂ ಕಾಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಕಂಡುದರಿಂದ, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವು 'ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ' ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ದಿವಾನರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ದಿವಾನರಾದ ನಂತರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲು 1913 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಫೀಡರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವವಿಮಾ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು . ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕರಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಸಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲು ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಲವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಆದಾಯ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು “ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಪರಮೋಚ್ಚ ಪರಿಹಾರ, ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಂಜೀವಿನಿ , ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವಿರಬೇಕು. ಅದು ಕೆಲವೇ ಜನರ ಸೊತ್ತಾಗದೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಆಜ್ಞಾನದ ಹಕ್ಕಾಗಬೇಕು”ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆಹರೂ ಅವರು ಸರ್.ಎಂ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ “ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಭಾರತೀಯರಾದ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವವರು ಮತ್ತು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯಲಾರದವರೆಂಬ ದೂಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರತಾಗಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ನಾವು ತಮ್ಮಿಂದ ಕಲಿಯೋಣ”. ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರಿಗೆ ‘ಸರ್’ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ‘ಎಂಜಿನಿಯರ್ಸ್ ದಿನಾಚರಣೆ ’ ಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಯಾವಾಗ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದರು?
2. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದರು?
3. ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಯಾವುದು?
4. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು?
5. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ದಿವಾನರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ ದವರು ಯಾರು?
6. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಯಾವ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

7. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದವು?
8. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದವು?
9. ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ?
10. ನೆಹರೂ ಅವರು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ?
11. ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಾವುವು?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿಗಳು,ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

12.ಡಿ.ಎಸ್.ಜಯಪ್ಪಗೌಡ

ಈ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

13. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು 'ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ' ಹೇಗಾಯಿತು?

04. ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂದೆ ನೀನು

ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ	ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.1430	ಸ್ಥಳ ಗದಗ ಪ್ರಾಂತದ ಕೋಳಿವಾಡ	ಕೃತಿಗಳು : 'ಕರ್ಣಾಟಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿ' ಮತ್ತು ಐರಾವತ	ಬಿರುದು ರೂಪಕಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ'
-------------------	--------------------	--------------------------------	---	---------------------------------------

ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಪರಮಭಕ್ತನಾದ ನಾರಣಪ್ಪ, ವ್ಯಾಸರಚಿತ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೆಂಬ ಹೆಸರು ಪಡೆದನು.

ಕೃಷ್ಣನು , ಕರ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಮೈದುನತನದ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಕೈಯಿಡಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ಣ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ(ಪಾಂಡವರು) ಯಾದವರೊಳಗೆ, ಕೌರವರೊಳಗೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲ. ವಂಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮೊದಲೆರಡೆಲ್ಲ. ನಿನ್ನಾಣೆಗೂ ನೀನು ಈ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ಅರಿವು ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ. ಎಂದು ಭಯವನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತ, ಕುಂತಿ ಸೂರ್ಯದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕರ್ಣನನ್ನು, ಯಮಧರ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು , ವಾಯುದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು , ಇಂದ್ರದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಮಾದ್ರಿ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಯರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಕುಲ ಮತ್ತು ಸಹದೇವರನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಕೇಳು ಕರ್ಣ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ(ಪಾಂಡವರು)ಯಾದವರೊಳಗೆ, ಕೌರವರೊಳಗೆ ಯಾವುದೇ ಭೇದ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನಾಣೆಗೂ ನೀನು ಈ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ಅರಿವು ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ.ಕುಂತಿಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗ ನೀನು, ಅನಂತರ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು, ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ನೀನು ರಾಜನಾಗಬೇಕಾದವನು.ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದ ರಾಜ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ.ಪಾಂಡವರು,ಕೌರವರು ನಿನ್ನ ರಾಜ ಪದವಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.ಎರಡು ವಂಶದವರು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.ಕೌರವನೆದರು ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.ಎಡಕ್ಕೆ ಕೌರವರು,ಬಲಕ್ಕೆ ಪಾಂಡವರು,ಎದುರಿಗೆ ಮಾದ್ರ,ಮಾಗಾಧಿ-ಯಾದವರು ಇರುತ್ತಾರೆ.ನೀನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು

ರಾಜಸಭೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಜೀಯಾ,ಹಸಾದ ಎನ್ನುವುದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಾಗ ಕರ್ಣನ, ಕೌರಳ ಸೆರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ ಉರವಣಿಸಿ ಕಡು ನೊಂದನಕಟಾ ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡಾದುದೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ಹರಿಯ ಹಗೆ ಹೊಗೆದೋರದುರುಹದೆ ಬರಿದೆ ಹೋಹುದೆ ತನ್ನ ವಂಶವ ನರುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವು ಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನೆ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಭೂಮಿಯ ಸಿರಿಗೆ ನೋಲುವವನಲ್ಲ, ಕುಂತಿಯ ಪುತ್ರರು , ದುರ್ಯೋಧನರಿಂದ ಎನಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಸಾಕಿದ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸುವೆನು ಎಂಬ ಭರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆನು. ಆದರೆ ನೀನು ನನ್ನ ವಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಶತ್ರುಗಳ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸದಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೌರವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಂದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ನಾಳಿನ ಸಮರದಲ್ಲಿ , ಪಾಂಡುವಿನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭುಜಭಲದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು , ಅದರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚತುರಂಗ ಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಗೆ ಭೋಜನ ಕೂಟವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾ ವೀರಯೋಧರನ್ನು ಕೊಂದು ಕೌರವನ ಋಣ ತೀರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಡೆಯನ ಅಗತ್ಯದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆಗುವಂತೆ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ತೆಜಿಸುತ್ತೇನೆ ಹೊರತು ಆ ನಿನ್ನ ವೀರರೌವರನು(ಪಾಂಡವರು) ನೋಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಂಡನು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡನು ?
2. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಆರಾಧ್ಯದೈವ ಯಾರು ?
3. ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳ ವರಬಲದಿಂದ ಜನಿಸಿದವರು ಯಾರು ?
4. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗಿರುವ ಬಿರುದು ಯಾವುದು ?
5. ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೆಂಬ ಹೆಸರು ಏಕೆ ಬಂತು ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

6. ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನ ಮನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದನು ?
7. ಕುಂತಿ, ಮಾದ್ರಿಯರು ಯಾರ್ಯಾರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರು ?
8. ಕೃಷ್ಣನು ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಾಗ ಕರ್ಣನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಭಾವನೆಗಳೇನು ?
9. ಕೃಷ್ಣನು ಕೌರವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಂದನು ಎಂದು ಕರ್ಣ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು ?
10. ಯುದ್ಧದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ತೀರ್ಮಾನವೇನು ?
- 11) ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿ,ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

12. ಕೌರಳ ಸೆರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ ----- ನರುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವು ಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ

ಈ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- 13.ಕರ್ಣನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಡ್ಡಿದ ಆಮಿಷಗಳೇನು ?

05. ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ

<p>ಕವಿ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ</p>	<p>ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. 1948</p>	<p>ಸ್ಥಳ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲೂಕಿನ ದೇವನೂರು</p>	<p>ಕೃತಿಗಳು : ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ , ಕುಸುಮಬಾಲೆ , ದ್ಯಾವನೂರು, ಒಡಲಾಳ, ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಮಾವೊ, ನಂಬಿಕೆಯನೆಂಟ, ನೋಡು ಮತ್ತು ಕೂಡು ಇತ್ಯಾದಿ.</p>	<p>ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ,</p>
----------------------------------	-----------------------------	---	--	--

ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬೀಜ ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಫಲ ಕೊಡುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ . ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಒಮ್ಮೆ ಕವಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಹೇಳಿದ ಗ್ರಾಮದೇವತೆ ಮನೆ ಮಂಚಮ್ಮನ ಕತೆ ಕೇಳಿದ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರು ಚಾವಣಿ ಇಲ್ಲದ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರುಣ್ಯ ಸಮತೆಯ ಬುದ್ಧನನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ ಅದೇ ನನ್ನ ದೇವರಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ದೇವರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಬರೆದ ಶಿವಾನುಭವ ಶಬ್ದಕೋಶ ಪುಸ್ತಕ ಓದುವಾಗ ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಅವರವರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ದೇವರಾಗಿತ್ತು ವಚನಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಅಂದರೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಇರುವ ಕೇವಲ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಭವದಿಂದ ಒಡಮೂಡಿ ಬರುವುದು. ಅದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಲ್ಲ. ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಅದು ತರ್ಕವಲ್ಲ. ನಡೆಯಿಂದ ನುಡಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ಅರಿವು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜೀವಸಂಕುಲವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂಬ ವೈಚಾರಿಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮನೋವೈದ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಶೋಕ ಪೈ ಹೇಳಿದ ಆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸತ್ಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಜನ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಟೆಲಿವಿಷನ್(ಟಿ.ವಿ) ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಜನ ಇದರ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಾತುಕತೆಯಾಡುತ್ತ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಟೆಲಿವಿಷನ್(ಟಿ.ವಿ) ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೊಲೆ ದೃಶ್ಯ ಬಂದಾಗ ಟೆಲಿವಿಷನ್(ಟಿ.ವಿ) ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವರು ದುಃಖದ ಭಾವನೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಮುಟ್ಟಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ದುಗುಡಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅ ದೇ ಟೆಲಿವಿಷನ್(ಟಿ.ವಿ)ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ನೃತ್ಯ ದೃಶ್ಯ ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಋಷಿ ಭಾವನೆಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ ಸಂತೋಷದ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಸತ್ಯದ ತಿರುಳೇನೆಂದರೆ ಯಾವ ಜೀವಿಯೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಜೀವಿಗೆ ಆಗುವ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಪನ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅನುಕಂಪನ ಇಡೀ ಜೀವಸಂಕುಲವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಇಂದಲ್ಲ-ನಾಳೆ ಫಲ ಕೊಡುವ ಅಂಶಗಳಾವುವು?
2. ಮನೆಮಂಚಮ್ಮ ಯಾರು?
3. ಮನೆ ಮಂಚಮ್ಮನ ಕತೆ ಹೇಳಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
4. ಶಿವಾನುಭವ ಶಬ್ದಕೋಶ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದವರು ಯಾರು?
5. ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಯಾವುದು ದೇವರಾಗಿತ್ತು?
6. ಅಶೋಕ ಪೈ ಅವರ ವೃತ್ತಿ ಯಾವುದು?
7. ದೇವನೂರರ ನನ್ನ ದೇವರು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿ.

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

8. ವಚನಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಎಂದರೆ ಏನು? ವಿವರಿಸಿ.
9. ಅಶೋಕ ಪೈ ಹೇಳಿದ ಸಂಶೋಧನಾ ಸತ್ಯವೇನು?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿಗಳು,ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

10. ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ

05. ಹಸುರು

<p>ಕವಿ ಕುವೆಂಪು</p>	<p>ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.1904</p>	<p>ಸ್ಥಳ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ</p>	<p>ಕೃತಿಗಳು : ಕೊಳಲು , ಪಾಂಚಜನ್ಯ , ಪ್ರೇಮಕಾಶ್ಮೀರ, ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ, ಜಲಗಾರ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ , ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.</p>	<p>ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ</p>
------------------------	----------------------------	---	--	--

ಕುವೆಂಪುರವರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಬಗೆ ಬಹಳ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುವಂತಹದ್ದು. ಅವರ ಹಸುರು ಕವನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಯುಜದ ಆ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಬಣ್ಣ ಗಿಳಿಯ ಹಸುರಿನಂತಿದೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನೋಡಿದ ಅಡಕೆಯ ತೋಟ ಬನದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಸು ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಪೊಸಪಚ್ಚೆಯ ಜಮಖಾನೆಯ ರೀತಿ ಕಂಡಿದೆ. ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹಸುರಾದ ಕವಿಯ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಆಗಸವು ಹಸುರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಗಸದಲ್ಲಿರುವ ಮುಗಿಲು ಹಸುರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಗದ್ದೆಯ ಬಯಲೆಲ್ಲ ಹಸುರಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದೆ. ಮಲೆ(ಬೆಟ್ಟ), ಕಣಿವೆಗಳೆಲ್ಲವು ಹಸುರಾಗಿವೆ. ಸಂಜೆಯ ಬಿಸಿಲು ಕೂಡ ಕವಿಗೆ ಹಸುರು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಆಗಸದಿಂದ ಬಿಸಿಲವರೆಗೂ ಕವಿಯ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹಸುರು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಹಸುರು ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಎತ್ತ ನೋಡಿದರತ್ತಾ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಹಸುರು ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಹೊಸ ಹೂವಿನ ಹಸುರಿನ ಕಂಪನ್ನು ಮೂಗು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದೆ. ಬೀಸುವ ತಂಪಾದ ಗಾಳಿಯ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಚರ್ಮವೂ ಹಸುರಾಗಿದೆ. ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊರಳಿಂದ ಬರುವ ಇಂಪಾದ ಧ್ವನಿ ಕವಿಗೆ ನೀಡುವ ಆನಂದದ ಹಸುರಾಗಿದೆ. ಇಳಿಯ ಉಸಿರು(ಗಾಳಿ) ದೇಹದ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹಸುರಾಗಿದೆ. ಆಶ್ವಯುಜ ಮಾಸದ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಹಚ್ಚ ಹಸುರು, ಕಂಡು ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಕುವೆಂಪುರ ಹಸುರು ಕವನದಲ್ಲಿ ಅತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಹಸುರು, ಇತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಹಸುರು, ಎತ್ತೆತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಹಚ್ಚ ಹಸುರು. ಆಗಸ, ಮುಗಿಲು, ಬಯಲು, ಬೆಟ್ಟ, ಕಣಿವೆ, ಬಿಸಿಲು, ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆ, ಅಡಕೆಯ ತೋಟ, ಹೂವಿನ ಕಂಪು, ಗಾಳಿಯ ತಂಪು, ಹಕ್ಕಿಯ ಧ್ವನಿ, ಇಳಿಯ ಗಾಳಿ, ಕಡಲು ಸರ್ವವು ಹಸುರಿನ ಭಾವ ಕವಿಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದರಿಂದ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿರುವ ನೆತ್ತರೂ ಹಸುರಾಗಿ ಕವಿಯಾತ್ಮವು ಹಸುರುಗಟ್ಟಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಆಶ್ವಯುಜದ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಬಣ್ಣ ಯಾವ ಹಸುರಿನಂತಿದೆ ?
2. ಕವಿಯು ನೋಡಿದ ಅಡಕೆಯ ತೋಟ ಎಲ್ಲಿದೆ ?
3. 'ಹಸುರು' ಎಂಬುದು ಯಾವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಕವನವಾಗಿದೆ ?
4. ಕವಿಗೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಸು ಯಾವ ರೀತಿ ಕಂಡಿದೆ ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

5. ಕವಿಗೆ ಯಾವ್ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಆಗಸದಿಂದ ಬಿಸಿಲವರೆಗೂ ಹಸುರು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ?
6. ಹಸುರು ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿಯು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ?
7. ಕವಿಯಾತ್ಮವು ಹಸುರುಗಟ್ಟಲು ಕಾರಣವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅಂಶಗಳೇನು?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ, ಕಾಲ, ಕೃತಿಗಳು, ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

8. ಕುವೆಂಪು

06.ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

<p>ಕವಿ ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್</p>	<p>ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.1900</p>	<p>ಸ್ಥಳ ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಕ್ಕಿಹೆಬ್ಬಾಳು</p>	<p>ಕೃತಿಗಳು : ಹಗಲುಗನಸುಗಳು. ಅಲೆಯುವ ಮನ, ಮಿನುಗು-ಮಿಂಚು, ಅಪರವಯಸನ ಅಮೆರಿಕಾಯಾತ್ರೆ, ಪೂರ್ವಸೂರಿಗಳೊಡನೆ, ಚಂಡಮಾರುತ ಇತ್ಯಾದಿ.</p>	<p>ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ</p>
----------------------------------	----------------------------	--	--	---

ಒಂದು ದಿನ ಶಾನುಭೋಗರು ಇರಸಾಲಿಗೆ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಖಜಾನೆಗೆ ಹಣ ಕಟ್ಟಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಲಪಬೇಕಾದರೆ ಮದಲಿಂಗನ ಕಣಿವೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು. ಅದು ಕಾಡುದಾರಿ, ಆದರೂ ಬೆಳುದಿಂಗಳ ದಿನ ; ಆ ಮದಲಿಂಗನ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದರೆ ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಊರು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯೊಂದು ಇತ್ತು. ಹಸಿದು ಮಲಗಿದ್ದ ಆ ಹುಲಿಯು ವಿಧಿ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಏನನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಬರುವಾಗ ಶಾನುಭೋಗರ ದುಂಡುದುಂಡಾದ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಲಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಗರಿತು. ಹುಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮುಖದರ್ಶನವಾಗದಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದೊಂಬರಾಟದಲ್ಲಿ ಶಾನುಭೋಗರ ತಲೆ ಸುತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಕೊನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಂತಿದ್ದ ವಿದಿ ಪುಸ್ತಕ ವನ್ನು ಎಸೆದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಲೂ ಹೋದಾಗ ಕಲ್ಲು ಹಟೆದು ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದರು. ಶಾನುಭೋಗರು ಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಡೆದದ್ದು ಇಷ್ಟು ; ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿಗೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಕೆಲವು ರೈತರು ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾನುಭೋಗರು ಬಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಹರಿದಾರಿಯಿದೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಹುಲಿಯು ಗರ್ಜನೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಎತ್ತುಗಳು ಕಣಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತವು. ಅತ್ತ ಎತ್ತುಗಳ ಘಟಿಯ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ರೈತರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಿರಾಶೆಯಿಂದಲೂ ಕೋಪದಿಂದಲೂ ಗರ್ಜಿಸಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿತು. ಗಾಡಿಯವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಗಾಡಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ನಿಂತು ನೋಡಿದರು. ಮತ್ತೆ ಗರ್ಜನೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋವಿಯಿಂದ ಒಂದೆರಡು ತೋಟಾ ಹಾರಿಸಿ, ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಗಲಭೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತೆಂಗಿನಗರಿಯ ಪಂಜು ಹೊತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಶಾನುಭೋಗರನ್ನು ಕಂಡು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನೀರೆರಚಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು.

ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಹುಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಭರತಖಂಡದ ಹುಲಿಗಳ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತವೆ. ಯಾವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನಂಥ ದೊರೆಗಳು ಆಳಿದರೋ, ಮಹರ್ಷಿ ವೇದವ್ಯಾಸರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಂಥ ಗ್ರಂಥ ಉದ್ಭವಿಸಿತೋ, ಇಂತಹ ಈ ಭರತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಹುಲಿಗಳು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಭರತಖಂಡದ ಹುಲಿಗಳು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹಾರಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಶತ್ರುವನ್ನಾದರೂ ಸರಿಯೆ, ಆತ ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿರುವಾಗ ಕೊಲ್ಲುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಶಾನುಭೋಗರು ಮನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು ?
2. ಹುಲಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ?
3. ಶಾನುಭೋಗರಿಗೆ ತಲೆ ಸುತ್ತುಲು ಕಾರಣವೇನು ?
4. ಶಾನುಭೋಗರ 'ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ' ಯಾವುದು ?
5. ಹಸಿದು ಮಲಗಿದ್ದ ಹುಲಿಯು ಏನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿತು ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

6. ಮದಲಿಂಗನ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಶಾನುಭೋಗರು ಏನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು ?
7. ಹುಲಿಯು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹಾರಿ ಕೊಲ್ಲದಿರಲು ಕಾರಣಗಳೇನು ?
8. ಶಾನುಭೋಗರು ಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿಗಳು,ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

9. ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್

06.ಛಲಮನೆ ಮೆರೆವೆ

ಕವಿ ರನ್ನ	ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.949	ಸ್ಥಳ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುದುವೊಳಲು	ಕೃತಿಗಳು : 'ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯಂ', 'ಅಜಿತತೀರ್ಥಂಕರ ಪುರಾಣತೀಲಕಂ', 'ಪರಶುರಾಮಚರಿತಂ', 'ಚಕ್ರೇಶ್ವರಚರಿತಂ'	ಬಿರುದು 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ'
-------------	-------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

ದುರ್ಯೋಧನನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಆಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಶರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮರ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಲು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಆಗ ಭೀಷ್ಮರು "ದುರ್ಯೋಧನ ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪುವೆಯಾದರೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವೆನು. ಈಗಲಾದರೂ ಅವರು ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮೀರುವವರಲ್ಲ. ನೀನು ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮೀರದೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು , ಅಜ್ಞಾನ ನಾನು ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗಲಷ್ಟೆ ಬಂದನೇ ಹೊರತು ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೇನು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನೇನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಅಜ್ಞಾನ ನಾನು ನೆಲಕಿಟಿವೆನೆಂದು ಬಗೆದಿರೆ

ಚಲಕಿಟಿವೆಂ ಪಾಂಡುಸುತರೊಳೀನೆಲನಿದು ಪಾ

ಞ್ನಿಲನೆನಗೆ ದಿನಪಸುತನಂ

ಕೊಲಿಸಿದ ನೆಲನೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ಪುದುವಾಱ್ಱಿಪೆನೇ

ಅಂದರೆ " ಈ ನೆಲಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಿರಾ ? ಇಲ್ಲ. ಛಲಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ. ದಿನಪಸುನಾದ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳೆಯ ಕರ್ಣ , ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮ ದುಶ್ಯಾಸನ, ಎನ್ನ ನೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ ಈ ನೆಲ ,ನನಗೆ ಹಾಳು ಬಿದ್ದಿರುವ ನೆಲ. ಇಂತಹ ನೆಲದೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ನಾನು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸತ್ತವರು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವರೇ ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಛಲಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ " ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ತನ್ನ ಛಲದ ಗುಣವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳೆಯ ಕರ್ಣನನ್ನು , ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಕೊಂದವರು ಅರ್ಜುನ-ಭೀಮರು. ಅವರು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪಾರ್ಥ-ಭೀಮರನ್ನು ಕೊಂದಮೇಲೆ ಅಂತಕಾತ್ಯಜನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನೊಡನೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೋರಾಡದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಉಳಿಯಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ಈ ನೆಲ ಕೌರವನದಾಗಬೇಕು ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ತನ್ನ ಛಲವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗಲು ಬಂದನಷ್ಟೆ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳುವನು?
2. ದಿನಪಸುತ ಎಂದರೆ ಯಾರು? 3. ಅಂತಕಾತ್ಯಜ ಎಂದರೆ ಯಾರು?
3. ಯಾರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?
4. ಛಲವನ್ನೆ ಮೆರೆಯುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದವನು ಯಾರು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

6. ತಾನು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನೆಲಕ್ಕಲ್ಲ ಛಲಕ್ಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ?
7. ಈ ನೆಲದೊಡನೆ ತಾನು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ಹೇಳುವುದೇಕೆ?
8. ಪಾರ್ಥ-ಭೀಮರ ಬಗೆಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿಗಳು,ಬಿರುದನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

9. ರನ್ನ

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

10. ನೆಲಕಿಟಿವೆನೆಂದು _____ ಪುದುವಾಱ್ಱಿಪೆನೇ

ಈ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

11. ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನರ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

07.ವ್ಯಕ್ತಿಸಾಕ್ಷಿ

ಕವಿ ದುರ್ಗಸಿಂಹ	ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.1031	ಸ್ಥಳ ಕಿಸುಕಾಡು ನಾಡಿನ ಸಯ್ಯಡಿ	ಕೃತಿಗಳು ಪಂಚತಂತ್ರ	ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೇದ, ಪರೀಕ್ಷಾ, ವಿಶ್ವಾಸ, ವಂಚನಾ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯ ಎಂಬ ಐದು ತಂತ್ರಗಳಿರುವ 48 ಕತೆಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಸಾಕ್ಷಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಕತೆ.	ಒಂದನೆಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಂಡನಾಯಕನೂ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು
------------------	--------------------	-------------------------------------	---------------------	---	--

ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಎಂಬನ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದು ದಿನ ಹೊರದೇಶಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೊನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಊರ ಹೊರಗಿನ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದರು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಗೆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು “ ಈ ಹೊನ್ನುನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಇರುವವರಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಕಾರಣದಿಂದ ನಿನಗೂ ನನಗೂ ವ್ಯಯಕ್ಕೆ(ಖರ್ಚಿಗೆ) ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹೊನ್ನುನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಉಳಿದ ಹೊನ್ನುನೆಲ್ಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇಡೋಣ” ಎಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದನು. ಆಗ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹೊನ್ನುನ್ನು ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ವಟವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಹೂತಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೋದರು.

ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಆ ಹೊನ್ನುನೆಲ್ಲ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊನ್ನು ಕದ್ದ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದನು. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣ ಬಳಿಗೆ ಹೊಯ್ದರು. ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಹೊನ್ನುನ್ನು ಕದ್ದಿರುವುದಕ್ಕೆ ವಟವೃಕ್ಷವೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದಾಗ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡರು. ಅಂದು ಕತ್ತಲಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನಾಳೆ ಹೋಗಿ ಆಲದಮರದ ಸಾಕ್ಷಿ ಕೇಳೋಣವೆಂದು ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ರಾತ್ರಿ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ “ನಿಮ್ಮ ಒಂದು ಮಾತಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಪರಿಜನರೆಲ್ಲರೂ (ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ) ಹಲವು ಕಾಲ ಹಸಿಯದೆ ಊಟಮಾಡಿ ಬಾಳುವಷ್ಟು ಹಣವು ಲಭಿಸುವುದು. ನೀವು ಆ ಮರದ ಪೊಟೆರೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯೇ ಹೊನ್ನುನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಮರುದಿನ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ದೇವರು, ಗುರುಗಳು, ವೇದಾಧ್ಯಯನ ನಿರತರಾದವರನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತನ್ನು ಕಳೆದು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಮುಖ ತೋಳಿಯದೆ ಬಂದನು.

ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ ಜಗಳವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು , ವ್ಯಕ್ತಿಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ವಟವೃಕ್ಷದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಟವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ “ನೀನಾದರೋ ಯಕ್ಷಾದಿ ದಿವ್ಯ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವು ಮತ್ತು ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತವೂ ಆಗಿದ್ದೀಯಾ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿ ಮಾಡಿ ಕೇಳುವೆವು, ನೀನು ತಪ್ಪದೆ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ನುಡಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಮರದ ಪೊಟೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ ತಂದೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯೇ ಹೊನ್ನು ಕದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಮರದ ಸುತ್ತ ನೋಡಿ ಪೊಟೆರೆಯೊಳಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದನು. ಆಗ ಹೊಗೆಯಿಂದ ತಾಳಲಾರದೆ ಅದರ ಒಳಗಡೆ ಅವಿತ್ತಿದ್ದ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ ತಂದೆ ಪ್ರೇಮಮತಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದನು. ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರಿಗೆ ನಿಜ ತಿಳಿದು ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ‘ಸತ್ಯ ಗೆದ್ದಿತು ; ಸುಳ್ಳು ಸೋತಿತು’ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ‘ವ್ಯಕ್ತ ಸಾಕ್ಷಿ’ ಕತೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ ?
2. ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದನು ?
3. ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ಏಕೆ ವಿಸ್ಮಯ ಹೊಂದಿದರು ?
4. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆದನು ?
5. ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ವಟವೃಕ್ಷದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದರು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

6. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಗೆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ಯಾವ ಸಲಹೆಯಿತ್ತನು?
7. ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದನು ?
8. ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ವಟವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು ?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

9. ದುರ್ಗಸಿಂಹ

07.ವೀರಲವ

ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ	ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.1550	ಸ್ಥಳ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೂರು ತಾಲೂಕಿನ ದೇವನೂರು	ಕೃತಿ ಜೈಮಿನಿಭಾರತ	ಬಿರುದುಗಳು ಉಪಮಾಲೋಲ, ಕರ್ಣಾಟಕವಿ ಚೂತವನಚೈತ್ರ
-----------------	--------------------	--	--------------------	---

ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಶ್ವವನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಾಗ , ಭುಜಭಲವುಳ್ಳ ದೊರೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೆದರಿ ಆ ಕುದುರೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಲು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದ ಉತ್ತಮವಾದ ಕುದುರೆಯು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ವಾಸವಿದ್ದ ಉದ್ಯಾನವನದ ಹಸುರನ್ನು ಬಯಸಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆ ಆಶ್ರಮದ ಕಾವಲಿಗೆ ಇದ್ದ ಲವನು ಅಶ್ವವನ್ನು ಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಯಜ್ಞಶ್ವದ ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ “ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕೌಸಲ್ಯ ಪಡೆದ ಕುಮಾರ ಶ್ರೀರಾಮನೊಬ್ಬನೇ ವೀರನು ,ಆತನ ಯಜ್ಞನದ ಕುದುರೆ ಇದು. ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾದವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ತಡೆಯಲಿ” ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಲವನು “ ತನ್ನ ಮಾತೆಯನ್ನು ಸರ್ವಜನಮುಂ ಬಂಜೆಯೆನ್ನದಿದ್ವಪುದೆ ” ಎಂದು ಆ ಯಜ್ಞನದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಉತ್ತರಿಯದಿಂದ ಕೊರಳಿಗೆ ಬಿಗಿದು ಬಾಳೆಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದಾಗ ,ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಗಳ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರು ಹೆದರಿ ಬೇಡ ಬೇಡ “ಅರಸುಗಳ ವಾಚಿಯಂ(ಕುದುರೆ) ಬಿಡು” ನಮ್ಮನ್ನು ಅವರು ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಹೆದರಿದಾಗ ಲವನು ನಗುತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಕ್ಕಳು ಹೆದರಿದರೆ “ಜಾನಕಿಯ ಮಗನಿದಕೆ ಬೆದರುವನೆ,” ಹೋಗಿ ನೀವು” ಎಂದು ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದನ್ನು ಸವರಿ ಜೇಗೈದು ನಿಂತಿದ್ದನು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.77. ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು ?

1. ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು ?
2. ಯಜ್ಞಶ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಯಾರು ?
3. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಲವನು ಯಾವುದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿದನು ?
4. ಮುನಿಸುತರು ಹೆದರಲು ಕಾರಣವೇನು ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

6. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞಶ್ವವು ಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
7. ಯಜ್ಞಶ್ವದ ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು ?
8. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಸುತರಿಗೂ ಲವನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿಗಳು, ಬಿರುದನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

9. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ

ಈ) ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಬರೆಯಿರಿ

10. “ ತನ್ನ ಮಾತೆಯನ್ನು ಸರ್ವಜನಮುಂ ಬಂಜೆಯೆನ್ನದಿದ್ವಪುದೆ ”
11. “ ಅರಸುಗಳ ವಾಚಿಯಂ ಬಿಡು ”
12. “ ಜಾನಕಿಯ ಮಗನಿದಕೆ ಬೆದರುವನೆ ”

08.ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಕತೆ

<p align="center">ಕವಿ</p> <p align="center">ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ</p>	<p align="center">ಕಾಲ</p> <p align="center">ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು</p> <p align="center">10 ನೆಯ</p> <p align="center">ಶತಮಾನ</p>	<p align="center">ಸ್ಥಳ</p> <p align="center">ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೂವಿನ ಹಡಗಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೋಗಳಿ ನಾಡು</p>	<p align="center">ಕೃತಿಗಳು</p> <p align="center">ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ</p> <p align="center">(ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ಗದ್ಯಕೃತಿ)</p>	<p align="center">ಇದು ಜೈನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ 19 ಕಥೆಗಳಿವೆ.</p>
--	--	---	--	--

ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಸೂರದತ್ತ - ಯಶೋಭದ್ರ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಸೆಟ್ಟಿ ದಂಪತಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬ ಮಗ ಇದ್ದನು. ಸೂರದತ್ತನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದಾಗ ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸೆಟ್ಟಿಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು. ಆ ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯು ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಮೂವತ್ತೆರಡು ಲತಾಗೃಹಗಳೂ , ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹೋಲುವ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಮಂದಿ ದಿವ್ಯರಾದ ಹೆಂಡತಿಯರು, ಮೂವತ್ತೆರಡು ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯರು, ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೋಟಿ ಹೊನ್ನು, ಐದು ಬಗೆಯ ರತ್ನಗಳು ಎಂಬಿವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸುಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಅರಮನೆಗೆ ನೈಮಿತ್ತಿಕ(ಜೋಹಿಸ) ಬಂದು ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಈತನು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಯಶೋಭದ್ರ ಅರಮನೆಗೆ ಯಾವ ಋಷಿಗಳು ಬರದಂತೆ ರಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದಳು.

ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ರತ್ನದೀಪದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಬ್ಬ ಲಕ್ಷದಿನಾರಗಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ರತ್ನಗಂಬಳಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಅರಸ ವ್ಯಷಭಾಂಕನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅರಸನು ಅದನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ತಾಯಿ ಯಶೋಭದ್ರೆಗೆ ತಂದು ತೋರಿಸಿದನು. ವ್ಯಷಭಾಂಕನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ರತ್ನಗಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಸುಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಯ ತಾಯಿ ಯಶೋಭದ್ರೆ ಖರೀದಿಸಿದಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮೂವತ್ತೆರಡು ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸೊಸೆಯಂದಿರಿಗೆ ನೀಡಿದಳು .ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾದುಕೆಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ವ್ಯಷಭಾಂಕನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಲು ವ್ಯಷಭಾಂಕ ಅರಸನು ಸುಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ವ್ಯಷಭಾಂಕನು ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದಾಗ, ಸ್ವಜನರೂ ಸೇವಕರೂ ಬಳಿಸಾಸುವೆಗಳನ್ನು ಮಂಗಳಕರವೆಂದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಆ ಬಳಿ ಸಾಸವೆ ಕಾಳುಗಳು ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಸೊಂಟವನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೊರಳಾಡಿಸಿದನು. ಎದುರಿಗೆ ಇದ್ದ ಸೊಡರೆಣ್ಣೆಯ ದೀಪ ನೋಡಿದಾಗ ಅವನ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅರಸ ಇವು ವ್ಯಾಧಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ನಂತರ ಊಟದ ಸಮಯವಾಯಿತೆಂದು ಅರಸನಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಕಳಿಸಿದರು. ಅರಸ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಉಂಗುರ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ನಂತರ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರು. ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಅರ್ಧ ಆಹಾರ ನುಂಗುತ್ತಾ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಧ ಆಹಾರವನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಅರಸನು ನೋಡಿ ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ಇದು ಕೂಡ ಒಂದು ವ್ಯಾಧಿಯಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ನಂತರ ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಯಶೋಭದ್ರೆಗೆ ಅವು ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಸೊಂಟದ ಭಾಗಕ್ಕೂ, ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರುಬರುವುದಕ್ಕೂ, ಊಟದ ಮೇಲಿನ ಅರುಚಿಗೂ ಮದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಲ್ಲವೇಕೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಯಶೋಭದ್ರೆ ರಾಜರೇ ಇವು ವ್ಯಾಧಿಗಳಲ್ಲ , ನೀವು ಬಂದಾಗ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯಾಗಿ ಹಾಕಿದ ಬಳಿ ಸಾಸವೆಗಳು ಒತ್ತಿದುದರಿಂದ ಸಹಿಸದಾದನು. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಣಿಕ್ಯ ರತ್ನದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ದೀಪದ ಬೆಳಕನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಅವನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನೀವು ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಕ್ಕಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೇರೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಸುವಾಸನೆಯ ಅಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಿದ್ದನು, ಉಳಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಇವನು ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಪುರುಷನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆವಂತಿ ಸುಕುಮಾರ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ತಂದೆತಾಯಿಯಗಳ ಹೆಸರೇನು?	2. ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ಯಾವ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು?
3. ನೈಮಿತ್ತಿಕನು ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದನು?	4. ಯಶೋಭದ್ರೆಯು ರತ್ನ ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು?
5. ಅರಸ ವ್ಯಷಭಾಂಕನ ಉಂಗುರವು ಯಾವಾಗ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು?	

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

6. ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯು ಹೇಗೆ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು?	7. ಅರಸ ವ್ಯಷಭಾಂಕನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
8. ವ್ಯಷಭಾಂಕನು ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ವ್ಯಾಧಿಯಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು?	
9. ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ವ್ಯಾಧಿಗೆ ಮದ್ದನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅರಸನು ಕೇಳಿದಾಗ ತಾಯಿ ಯಶೋಭದ್ರೆಯು ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು?	

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

10. ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ

08.ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೊತ್ತನೇ

ಕವಿ ಪಂಪ	ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 902	ಸ್ಥಳ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವೆಂಗಿಮಂಡಲದ ವೆಂಗಿಪಳು ಎಂಬ ಅಗ್ರಹಾರ	ಕೃತಿ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಮತ್ತು ಆದಿ ಪುರಾಣ	ಬಿರುದುಗಳು ಸರಸ್ವತಿ ಮಣಿಹಾರ ಸಂಸಾರ ಸಾರೋದಯ ಕವಿತಾ ಗುಣಾರ್ಣವ
---------	-------------------------	---	--	--

ಒಂದು ದಿನ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಬಡತನ ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೊಡನೆ ಪರಶುರಾಮರಲ್ಲಿಗೆ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬಂದನು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪರಶುರಾಮನು ಒಡವೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವನಲ್ಲಿ ಒಂದಡಕೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕನಕಪಾತ್ರೆಯ ಇರಲಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ನಂತರ ಪರಶುರಾಮನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ವಾರುಣ, ವಾಯುವ್ಯ, ಆಗ್ನೇಯ, ಪೌರಂದರಾದಿ ಪ್ರಧಾನ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು. ದ್ರೋಣನು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಭ್ರಾತೃವತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ಗೆಳೆಯ ದ್ರುಪದನ ನೋಡಲು ಬಂದು ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಪಡಿಯರನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಗೆಳೆಯ ದ್ರೋಣನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಪಡಿಯರನು ದ್ರುಪದನ ಬಳಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ದ್ರೋಣನು ಯಾರೆಂದು ನಾನು. ತಿಳಿಯನೆ ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೆ ತಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪಡಿಯರನು ದ್ರೋಣರ ಬಳಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ದ್ರೋಣನು ಒತ್ತಂಬರದಿಂದ ಅರಮನೆಯ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ದ್ರುಪದನ ಮಹಾರಾಜರೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಗೆಳೆಯ ದ್ರೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ , ದ್ರುಪದನು ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಯೆನು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅದೆಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೆಯೋ? ರಾಜನಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಗೆಳೆತನ ? ಮನುಷ್ಯರಾದವರು ಇಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆಗೆಟ್ಟವರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

ಇದರಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ದ್ರೋಣನು ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಎಲೈ ನೀಚನೇ ನೋಣಕ್ಕೆ ಕಸವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ನನ್ನವರೆಗೂ ಉಂಟೆ ? ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದವೆಂಬ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರೆ. ಈ ಸಭಾವಲಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಯಾಳಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ , ಗಾಬರಿಯಾಗುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾನು ಮೀಸೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವುದು ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೇ ? ಎಂಬುದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ನೀಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ದ್ರೋಣನು ಪರಶುರಾಮರಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದನು ?
2. ದ್ರೋಣನು ಯಾರೊಡನೆ ಪರಶುರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು?
3. ಪರಶುರಾಮನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಧಾನ ಅಸ್ತ್ರಗಳು ಯಾವುವು?
4. ದ್ರುಪದನು ಪಡಿಯರನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

5. ಪರಶುರಾಮನು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಕಾರಣವೇನು ?
6. ದ್ರುಪದನ ಮಾತಿಗೆ ದ್ರೋಣನ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೇನು?
7. ದ್ರುಪದನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಯಾವುವು ?

ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವಿಯ ಸ್ಥಳ,ಕಾಲ,ಕೃತಿಗಳು,ಬಿರುದನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

8. ಪಂಪ

ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಬಡಜನರ ಹೊಟ್ಟೆಹಸಿವನ್ನು ಹಿಂಗಿಸುವುದು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರ ಆತ್ಮದ ಹಸಿವು, ವೇದಾಂತದ ಹಸಿವು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಧರ್ಮದ ಹಸಿವು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಯಾವತ್ತೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಮೇರಿಕಾದ ಚಿಕಾಗೋ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ “ಸ್ವಮತಾಭಿಮಾನ, ಅನ್ಯ ಮತದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಘೋರ ಧಾರ್ಮಿಕ ದುರಭಿಮಾನಗಳು ಈ ಸುಂದರ ಜಗತ್ತನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ... ಇಂತಹ ಉಗ್ರ ಧರ್ಮಾಂಧತೆಯ ದೈತ್ಯರಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ ಇಂದಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿತ್ತು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ “ಜಾತಿ ಎಂಬುದು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಆಂತರಿಕ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಅದು ವಿಕಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಘನೀಭೂತವಾಗಿದೆ. ಅದರ ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ಭಾರತದ ವಾತಾವರಣವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿದೆ. ಶೂದ್ರರು, ಅಸ್ವಶ್ಯರು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಹೀನರಾಗಿ ಗುಲಾಮತನ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ” ಎಂದು ತಿಳಿದು ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿವೇಕಾನಂದರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೋಮುವಾದದ ಕಟ್ಟಾ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ “ ಕೋಮುವಾದವು ಏಕಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಏಕಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೂ ಅದೇ ಅಂತಿಮವೆಂದೂ ನಂಬುತ್ತ , ನಂಬಿಸುತ್ತ , ಪರಧರ್ಮ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.” ಅಲ್ಲದೇ ಶೂದ್ರರು, ಅಸ್ವಶ್ಯರು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಹೀನರಾಗಿ ಗುಲಾಮತನ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶೂದ್ರವರ್ಗ ತನ್ನ ‘ಊಳಿಗ ಸ್ವಭಾವ’ ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬರಬೇಕೆಂದು ಕರೆಕೊಡುತ್ತಾ , ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಶೂದ್ರರು ತಮ್ಮ ಶೂದ್ರತ್ವದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಮೇಲೇಳುವ ಕಾಲಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರ ‘ಧೀರೋದಾತ್ತ’ ನಿಲುವುಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಂತವು. ಅವರದು ಪ್ರಖರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ದೀನ ದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರವೇ ಅವರ ಧರ್ಮದ ಮೊದಲ ತತ್ವ; ಅದೇ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಸತ್ವ ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಇಂದಿಗೂ ಸತ್ಯ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?
2. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಕೋಮುವಾದದ ಕಟ್ಟಾ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದರು, ಏಕೆ ?
3. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಚಿಕಾಗೋ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನು ?
4. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏಕೆ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರು. ?
5. ಶೂದ್ರರು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?
6. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಯಾವತ್ತೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಕಾರಣವೇನು ?
7. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಇಂದಿಗೂ ಸತ್ಯ ಏಕೆ ?

ಯಜಮಾನರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಗಲ್ಲದ ಪುಟ್ಟ ಪೋರಿಯೊಬ್ಬಳು ಹೊರಗೆ ಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಅಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಒಡೆಯನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲಿ ಮಾವಿನ ಮರಗಳು (ಹಚ್ಚಹಸುರಾಗಿ) ಮೈ ತುಂಬಿ ನಿಂತವೆ. ಆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಲಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾರುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಮನದುಂಬಿ ಹಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇಳಿಗೆ (ಭೂಮಿಗೆ)ಕಡಲು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಸಂಭ್ರಮ ಬಂದಿದೆ.

ಯಜಮಾನನ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿರುವ ಹೊಳೆಯುವ ರಂಗೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಧಳಧಳ ಎಂದು ಹೊಳೆಯುವ ಬಾಲ ರವಿಯ ಕಂಡು ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪುಟ್ಟ ಅಮ್ಮನನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಬಾಲರವಿ ತೂತು ಬಿದ್ದ ಅಮ್ಮನ ಸೀರೆಯಲ್ಲಿ ಸೊರಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಕಮ್ಮಾರನಿಗೆ, ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ,ನೇಕಾರನಿಗೆ, ಕೇರಿಯ ಮಾರನಿಗೆ ವಸಂತ ಮುಖ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಯಾವಾಗ ತೋರುತ್ತಾನೆ ! ಕತ್ತಲೆ ಗವ್ವನ್ನುವ ಗುಡಿಸಲೊಳಗೆ ವಸಂತ ಬರಲು ಹೆದರಿದನು. ಹರಿದ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಕಂಡು ಅವನು ಮರುಗಿದನೆ ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮರುಗುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಪುಟ್ಟ ಪೋರಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ?
2. ಅಮ್ಮ ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ?
3. ಯಾರಿಗೆ ವಸಂತಮುಖ ತೋರಲಿಲ್ಲ?
4. ಪುಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇನು?
6. ಹಾಲುಗಲ್ಲದ ಹಸುಳೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ?
7. ಇಳಿಗೆ ಯಾವ ಸಂಭ್ರಮ ಬಂದಿದೆ ?
8. ಬಾಲರವಿ ಎಲ್ಲಿ ಸೊರಗಿದ್ದಾನೆ ?
9. ವಸಂತ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಹೆದರಿದನು ?
10. ಪುಟ್ಟಿ ಏಕೆ ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ?
11. ವಸಂತ ಮುಖ ತೋರಲಿಲ್ಲ ಕವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಭ್ರಮ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ?

ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವರಿಗೆ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಅಮೃತಸರದ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂಕನಂತೆ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ನಿಂತ. ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ನಿಂತಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಒಕ್ಕಣೆ ಏಪ್ರಿಲ್- 13- 1919 ರಂದು ಬ್ರಿಟೀಷರ ಗುಂಡುಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದ ಸುಮಾರು 2000 ಮುಗ್ಧ ಹಿಂದೂ, ಸಿಖ್ ಮತ್ತು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಮೀಪ ರಕ್ತದಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಪಾವನವಾಗಿದೆ.” ಈ ಭಾವನೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಯುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು.

ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ರಾತ್ರಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ ಅವನ ಸಹೋದರಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಅವನನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂದು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದ. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣೊಂದನ್ನು ಕೊಡಲು ಹೋದಾಗ ಅದನ್ನು ಕೂಡ ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಕಲೆಸಿದಂತಿದ್ದ ಆ ಮಣ್ಣು ಎಲ್ಲಿಯದೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಅವನ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ಜನರಲ್ ಡಯರ್ ಸಹ ತನ್ನ ವೈಶಾಚಿಕ ಘಾತುಕತೆಯನ್ನುಳಿದ ಬೇರಾವ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿದ್ದ ಎಂದು ನಂಬುವುದು ಕಷ್ಟ. ಕ್ರೂರ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಭಾರತೀಯರನ್ನೂ ಬಗ್ಗು ಬಡಿಯಬಹುದೆಂದು ಅವನ ಎಣಿಕೆ. ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅನವರತ ಏಳಿಗೆಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಲಭವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಲು ಅವನು ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದ. ಒಟ್ಟು 1650 ಸುತ್ತುಗಳಷ್ಟು ಗುಂಡಿನ ಮಳೆ ಕರೆಯಿಸಿದ್ದ ಅವನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದು ಇದು “ಒಂದೇ ಒಂದು ಗುಂಡು ಸಹ ದಂಡವಾಗಲಿಲ್ಲ”. ಅಂದು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿತ್ತು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಒಕ್ಕಣೆ ಏನು?
2. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ನ ಸಹೋದರಿಗೆ ಆತನ ಉಪವಾಸದ ಕಾರಣಗಳು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದವು ?
4. ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ಗೆ ಬಂದ ಬಾಲಕ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಏನು ಮಾಡಿದನು ?
5. ಜನರಲ್ ಡಯರ್ ನ ಕುರಿತು ಲೇಖಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?
6. ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ನಿಂತಾಗ ಯಾವ ಭಾವನೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಯುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ?

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮೃದು ಸ್ವಭಾವದ ವರ್ತಕನಿದ್ದನು. ಆತ ಧರ್ಮವಂತನಾಗಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಮೂವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯರಾದ ಇಬ್ಬರು ಬಿಂಕ, ಬಡಿವಾರದ ಹುಡುಗಿಯರು. ಫ್ಯಾಷನ್ ಪಾರ್ಟಿ, ಗೆಲೆಯರೆಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ. ತಂದೆ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ತಕನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ಹುಡುಗಿ ತಂದೆಯಷ್ಟೆ ಮೃದು ಸ್ವಭಾವದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆಗೆ ತಂದೆಯ ನೆಮ್ಮದಿ ಮುಖ್ಯ. ರೂಪವತಿಯಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸುಂದರಿ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸಲ ವರ್ತಕನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಆವರಿಸಿತು. ಬಡತನದಿಂದ ವರ್ತಕನಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ತೊಂದರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜೀವನ ಸರಳವಾಗಿತ್ತು.

ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ವರ್ತಕ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಅರಮನೆಯೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಖಿಯಾದ ಭೋಜನ ಸವಿದು ಹೊರಬಂದಾಗ ಗುಲಾಬಿ ತೋಟ ನೋಡಿದನು. ತನ್ನ ಮಗಳು ಸುಂದರಿಗೆ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವೊಂದನ್ನು ಕಿತ್ತಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮೃಗವೊಂದು “ತಿಂದಿದ್ದೀ; ತೇಗಿದ್ದೀ; ಗುಲಾಬಿ ಕಿತ್ತಿದ್ದೀ” ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಬ್ಬರಿಸಿ “ಕೇಳು! ನಿನ್ನ ಬದಲಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ಮಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಈ ಬುಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೋ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗು ನಾಳೆ ಸಂಜೆ ಒಳಗೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆತರದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ!” ಅಂದಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ವರ್ತಕ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಮೃಗದ ಅರಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ಮೃಗವಾದರೂ ಭೀಕರವಾಗಿತ್ತು. ಕೋರೆ ಹಲ್ಲು, ಹಂದಿಯ ದೇಹ, ತೋಳದ ಚಲನೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಮೃಗ ಕರ್ಕಶ ಸದ್ದು, ಗೊಗ್ಗರು ಧ್ವನಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ, “ನೀನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದೆಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿತು. ಆ ಮೃಗದ ಒರಟು ಮಾತು, ತಿಕ್ಕಲು ನಡವಳಿಕೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಗು ತರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೃಗವೂ ಎಂದು ತನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಮುರಿಯಲಿಲ್ಲ ಮನ ನೋಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಇಡುವುದೇ ಅದರ ಸುಖವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ಸುಂದರಿಯ ಮನ ಕರಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮೃಗ ನಿಜವಾದ ಮೃಗವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಯ ಶಾಪದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜಕುಮಾರನೋರ್ವ ಮೃಗದ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದನು. “ನಿನ್ನನ್ನು ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಮನಸಾರೆ ಒಪ್ಪಿ ಪ್ರೀತಿಸುವವರೆಗೆ ಮೃಗವಾಗಿಯೇ ಇರು” ಎಂದು ರಾಜಕುಮಾರನೊಬ್ಬನಿಗೆ ದೇವತೆಯೊಬ್ಬಳು ಶಾಪ ಹಾಕಿದ್ದಳು. ಸುಂದರಿ ಮೃಗವನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದಿದ್ದರಿಂದ ಮೃಗರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರನ ಮೃಗತ್ವ ಕರಗಿತು. ರಾಜಕುಮಾರ ತನ್ನ ಮಂತ್ರದಂಡದಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆದ. ಅರಮನೆ ಇನ್ನೂ ಮೋಹಕವಾಗಿ ಝಗಮಗಿಸತೊಡಗಿತು. ಸುಂದರಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸತೊಡಗಿದರು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯ ಫಲವೇನು ?
2. ಮೃಗದ ಬಗೆಗೆ ಸುಂದರಿಯ ಮನ ಕರಗುತ್ತಿತ್ತು ಏಕೆ ?
3. ದೇವತೆ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವೇನು ?
4. ಮೃಗ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರ್ತಕನ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆ ಹೇಗಿತ್ತು ?
5. ಸುಂದರಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ತಂದೆಗೆ ಬಡತನ ಏಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ ?
6. ವರ್ತಕನ ಮೂರನೆಯ ಮಗಳ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ರೂಪ ಹೇಗಿತ್ತು ? ವಿವರಿಸಿ
7. ಮೃಗದ ಬಾಹ್ಯ ಆಕಾರ ಹೇಗಿತ್ತು ?
8. ವರ್ತಕ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಾಗ ಮೃಗ ಏನು ಹೇಳಿತು ?

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನರ ಮನದ ಭಾವನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಲೆ ಜನಪದರಿಗೆ ಕರತಲಮಲಕವಾದದ್ದು. ಒಗಟುಗಳಿಂದ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವ ಮನೋಭಾವ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮುದುಡಿದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಳಿಸಲು, ಮನೋರಂಜನೆ ನೀಡಲು ಒಗಟುಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಜನಪದರ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೇಗೆಲ್ಲ ಬಣ್ಣಿಸಬಹುದೆಂಬ ಚಿಂತನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಒಗಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆಂದರೆ,

ಕೈಯುಂಟು ಕಾಲಿಲ್ಲ ಶಿರಹರಿದ ಮುಂಡ

ಮೈಯೊಳಗೆ ನವಗಾಯ ಒಂಬತ್ತು ತುಂಡ

ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೇ ಬಂದು ಹೆಗಲೇರಿಕೊಂಡ

ರಾಯ ರಾಯರಿಗೆಲ್ಲ ತಾನೇ ಪ್ರಚಂಡ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಪ್ರಚಂಡ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ತಿನ್ನವ ಉಪ್ಪನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಉಪ್ಪು ಮಾನವರ ರುಚಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು ಅದಕ್ಕಿಂತ ರುಚಿ ಯಾವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಪುನಹ ಅದಕ್ಕೆ ನೀರು ತಾಗಿಸಿದರೆ ಕರಗಿ ಮಾಯ ಆಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಪದರ ' ನೀರಲ್ಲೆ ಹುಟ್ಟೋದು ನೀರಲ್ಲೆ ಬೆಳೆಯೋದು ನೀರು ತಾಕಿದರೆ ಮಟಮಾಯ' ಎಂದು ಒಗಟಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿಶೇಷತೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಮಲ ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯೋದು ಕೆಸರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಮಲವೆಲ್ಲಿ , ಕೆಸರೇ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಜೀವ ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಸರಿಗೂ ಕಮಲಕ್ಕೂ ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ ಎಂದು ಒಗಟು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಪದರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವಾಗ ಉತ್ತರಾಣಿ ಗಿಡ ನೋಡಿ, ಉತ್ತರಾಣಿ ಎಂಬ ಗಿಡ ಹೊಲದ ಬದುವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆ ಬದುವಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವವರ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬದಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟೋದು ಬದಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯೋದು ಹೋಗೋರ ಮುಂಜಿರಗ ಹಿಡಿಯೋದು - ಉತ್ತರಾಣಿಗಿಡ ಎಂದು ಒಗಟನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಗರಕೆಯ ಹುಲ್ಲು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು , ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಹುಲ್ಲು ಉಳುವಾನ (ರೈತನ) ಕಂಡು ನಗುವುದು ಎಂದು ಒಗಟಿನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕುರಿತು "ಬಗಲಲ್ಲಿ ಕಕ್ಕುವುದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ತಿಂಬೂದು ನಂಗ್ಗೆಳಿ ಅರ್ತು ಈ ಹಾಡಿನ - ಹೆಳ್ಳಿರೆ ಕೈಗೆ ಹಲ್‌ಮುರು ಕೊಡುವೆನು" ಎಂದು ಎದುರಾಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಸವಾಲು ಹಾಕುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಒಗಟುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. 'ಅಂಗಿ' ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬರುವ ಬೆಡಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2. ಉಪ್ಪಿನ ವಿಶೇಷತೆ ಒಗಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ?
3. ಕೆಸರಿಗೂ ಕಮಲಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒಗಟು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ ?
4. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉತ್ತರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಗರಿಕೆ ಕೊಡುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಒಗಟುಗಳು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ ?
5. ಒಗಟುಗಳಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಏನು ಲಾಭ ?
6. ಬೀಸುವಕಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷತೆ ಜನಪದರ ಒಗಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ ?

ಪದ್ಯರಚನಾ ನಿಯಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಛಂದಸ್ಸು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಣಗಳ ಬರುತ್ತವೆ. ಗಣ ಎಂದರೆ 'ಗುಂಪು' ಅಥವಾ 'ಸಮೂಹ' ಎಂದರ್ಥ. ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ 'ಗಣ' ಎಂದರೆ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾತ್ರ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳ ಗುಂಪು ಎಂದರ್ಥ. ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾಲವನ್ನು 'ಮಾತ್ರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ 'ಗಣ' ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು 'ಮಾತ್ರಗಣ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು ಮಾತ್ರಗಳ ಗಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳು: 1) ಗುರು 2) ಲಘು. ಒಂದುಮಾತ್ರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರ 'ಲಘು' ಎಂದು ಅದನ್ನು 'U' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚುಮಾತ್ರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು 'ಗುರು' ಎಂದು ಅದನ್ನು ' - ' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಘು-ಗುರು ಹಾಕುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನಗಳು

- ✓ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಲಘು ಆಗುತ್ತವೆ.(U)
- ✓ ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಒತ್ತಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಅನುಸ್ವಾರ ಅಥವಾ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಷಟ್ಪದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಕೊನೆ ಅಕ್ಷರ ಲಘು ಇದ್ದರೂ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.

ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂದಪದ್ಯ , ಷಟ್ಪದಿ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಕಂದಪದ್ಯ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ

- ❁ ಇದು ನಾಲ್ಕು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. - ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಗೆ ಒಂದೊಂದು ಗಣ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು.
- ❁ ಒಂದು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನಾಗಿದ್ದು ,ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಗಳ ಮೂರು ಮೂರು ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- ❁ ಎರಡು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಗಳ ಐದೈದು ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- ❁ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸು ಗುರುತಿಸಲು ಎರಡು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೊದಲ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ನಂತರದ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಇರುತ್ತವೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

- 1) ಅಂತೆಂಬನಾರ್ಗೆ ಪಿರಿದುಂ
ಭ್ರಾಂತು ದಲೇಂ ದ್ರೋಣನೆಂಬನೇಂ ಪಾರ್ವನೆ ಪೇ
- 2) ಪುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮೆನ್ನೊಡ
ವುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮಿದಿರ್ಚಿ ಸತ್ತೊಡೆ ಕೋಪಂ
- 3) ನಿಮಗೆ ಪೊಡೆಮಟ್ಟು ಪೋಪೀ
ಸಮಕಟ್ಟಿಂ ಬಂದೆನಹಿತರೊಳ್ ಸಂಧಿಯನೇಂ
- 4) ಕಾದದಿರೆನಜ್ಜ ಪಾಂಡವ
ರಾದರ್ ಮೇಣಿಂದಿನೊಂದೆ ಸಮರದೊಳಾಂ ಮೇ
- 5) ಅತಿಕುಟಿಲಮನಂ ಧನಲು
ಬ್ಧತೆಯಿಂದಂ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ನುಡಿದಂ ಪ್ರಸಿಯಂ

ಛಂದಸ್ಸು - 2

ಪದ್ಯರಚನಾ ನಿಯಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಛಂದಸ್ಸು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಣಗಳ ಬರುತ್ತವೆ. ಗಣ ಎಂದರೆ 'ಗುಂಪು' ಅಥವಾ 'ಸಮೂಹ' ಎಂದರ್ಥ. ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಗಣ' ಎಂದರೆ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾತ್ರ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳ ಗುಂಪು ಎಂದರ್ಥ. ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾಲವನ್ನು 'ಮಾತ್ರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ 'ಗಣ' ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು 'ಮಾತ್ರಾಣ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು , ಐದು ಮಾತ್ರಗಳ ಗಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳು: 1) ಗುರು 2) ಲಘು. ಒಂದುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರ 'ಲಘು' ಎಂದು ಅದನ್ನು 'U' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು 'ಗುರು' ಎಂದು ಅದನ್ನು ' - ' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಘು-ಗುರು ಹಾಕುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನಗಳು

- ✓ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಲಘು ಆಗುತ್ತವೆ.(U)
- ✓ ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಒತ್ತಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಅನುಸ್ವಾರ ಅಥವಾ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಷಟ್ಪದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಕೊನೆ ಅಕ್ಷರ ಲಘು ಇದ್ದರೂ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.

ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂದಪದ್ಯ , ಷಟ್ಪದಿ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ

Y - ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಆರು ಸಾಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ.

Y - ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಗಳು ಬರುವ ಹಾಗೆ (3 | 4 | 3 | 4) ತಲಾ ಎರಡೆರಡು ಗಣಗಳು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

Y - ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮನಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಗಳು ಬರುವ ಹಾಗೆ (3 | 4 | 3 | 4 | 3 | 4) ತಲಾ ಮೂರು-ಮೂರು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತದೆ.

* ಪರಿಚ್ಛೇಯಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸು ಗುರುತಿಸಲು ಮೂರು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ,ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

- 1) ಏನು ಹೇಳೈ ಕರ್ಣ ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿ ಯಾವುದು ಮನಕೆ ಕುಂತಿ
ಸೂನುಗಳ ಬೆಸಕೈಸಿಕೊಂಬುದು ಸೇರದೇ ನಿನಗೆ
- 2) ಮಾರಿಗೌತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ
ಭಾರತವು ಚತುರಂಗ ಬಲದಲಿ
ಕೌರವನ ಋಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದಲಿ ಸುಭಟಕೋಟಿಯನು
- 3) ಕೊರಳ ಸೆರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ
ಉರವಣಿಸಿ ಕಡು ನೊಂದನಕಲಾ
ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡಾದುದೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ

ಛಂದಸ್ಸು - 3

ಪದ್ಯರಚನಾ ನಿಯಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಛಂದಸ್ಸು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಣಗಳ ಬರುತ್ತವೆ. ಗಣ ಎಂದರೆ 'ಗುಂಪು' ಅಥವಾ 'ಸಮೂಹ' ಎಂದರ್ಥ. ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಗಣ' ಎಂದರೆ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾತ್ರ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳ ಗುಂಪು ಎಂದರ್ಥ. ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾಲವನ್ನು 'ಮಾತ್ರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ 'ಗಣ' ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು 'ಮಾತ್ರಾಣ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು , ಐದು ಮಾತ್ರಗಳ ಗಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳು: 1) ಗುರು 2) ಲಘು. ಒಂದುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರ 'ಲಘು' ಎಂದು ಅದನ್ನು 'U' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು 'ಗುರು' ಎಂದು ಅದನ್ನು ' - ' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಘು-ಗುರು ಹಾಕುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನಗಳು

- ✓ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಲಘು ಆಗುತ್ತವೆ.(U)
- ✓ ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಒತ್ತಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಅನುಸ್ವಾರ ಅಥವಾ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಷಟ್ಪದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಕೊನೆ ಅಕ್ಷರ ಲಘು ಇದ್ದರೂ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.

ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂದಪದ್ಯ , ಷಟ್ಪದಿ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ

- ❖ ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಆರು ಸಾಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ
- ❖ ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರಾಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಐದು ಮಾತ್ರಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತವೆ.
- ❖ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಐದು ಮಾತ್ರಗಳ ಆರಾರು ಗಣಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಇದ್ದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತದೆ.

* ಪರಿಚ್ಛೇಯಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸು ಗುರುತಿಸಲು ಮೂರು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ,ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

- 1) ಉರ್ವಿಯೋಳ್ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಪಡೆದ ಕುವರಂ ರಾಮ
ನೂರ್ವನೇ ವೀರನಾತನ ಯಜ್ಞ ತುರಗಮಿದು
ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರ್ಪರಾರಾದೊಡಂ ತಡೆಯಲೆಂದಿದರ್ ಲೇಖನವನೋದಿ
- 2) ಎತ್ತಣ ತುರಂಗಮಿದು ಪೊಕ್ಕು ಪೂದೋಟಮಂ
ತೊತ್ತಳದುಳಿದುದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿನಾಥನೇ
ಪೊತ್ತುಮಾರೈವುದೆಂದೆನಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಪೋದನಬ್ಬಿಪಂ ಕರೆಸಲಾಗಿ
- 3) ನಗುತೆ ಪಾರ್ವರ ಮಕ್ಕಳಂಜಿದೊಡೆ ಜಾನಕಿಯ
ಮಗನಿದಕೆ ಬೆದರುವನೆ ಪೋಗಿ ನೀವೆಂದು ಲವ
ನಗಡುತನದಿಂದೆ ಬಿಲ್ದಿರುವನೇರಿಸಿ ತೀಡಿ ಜೇಗೈದು ನಿಂತಿದನು

ಛಂದಸ್ಸು - 4

ಪದ್ಯರಚನಾ ನಿಯಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಛಂದಸ್ಸು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಣಗಳ ಬರುತ್ತವೆ. ಗಣ ಎಂದರೆ 'ಗುಂಪು' ಅಥವಾ 'ಸಮೂಹ' ಎಂದರ್ಥ. ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಗಣ' ಎಂದರೆ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾತ್ರ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳ ಗುಂಪು ಎಂದರ್ಥ. ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾಲವನ್ನು 'ಮಾತ್ರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.. ಮಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳು: 1) ಗುರು 2) ಲಘು. ಒಂದುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರ 'ಲಘು' ಎಂದು ಅದನ್ನು 'U' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು 'ಗುರು' ಎಂದು ಅದನ್ನು ' - ' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷರಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ 'ಗಣ' ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು 'ಅಕ್ಷರಗಣ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು-ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಗಣ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷರಗಣದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ರೀತಿಯ ಗಣಗಳಿವೆ. ಯ-ಮ-ತ-ರ-ಜ-ಭ-ನ-ಸ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಯಮಾತಾರಾಜಭಾನಸಲಗಂ ಎಂಬ ಸೂತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಘು-ಗುರು ಹಾಕುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೂತ್ರ :

U - - - U - UUU -

ಯ ಮಾ ತಾ ರಾ ಜ ಭಾ ನ ಸ ಲ ಗಂ

ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನಗಳು

- ✓ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಲಘು ಆಗುತ್ತವೆ.(U)
- ✓ ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಒತ್ತಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಅನುಸ್ವಾರ ಅಥವಾ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಪಟ್ಟದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಕೊನೆ ಅಕ್ಷರ ಲಘು ಇದ್ದರೂ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.

ವೃತ್ತಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆರು ವೃತ್ತಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಲ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ ಮತ್ತು ಚಂಪಕಮಾಲಾ ವೃತ್ತಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಚಂಪಕ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ

- * 21 ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * 28 ಮಾತ್ರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * ನ, ಜ, ಭ, ಜ, ಜ, ರ ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- * ಪಾದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ 4 ಲಘು ಬರುತ್ತದೆ. (ಲಘು ನಾಲ್ಕಾರಲ್ ಚಂಪಕಂ)

* ಪರಿಚ್ಛೇಯಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸು ಗುರುತಿಸಲು ಒಂದು ಸಾಲನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ,ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

- 1) ಖಳನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬವೊಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂ
- 2) ತಳವೆಳಗಾಗೆ ಕಟ್ಟಿಸದೆ ಮಾಣ್ಣೊಡೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೊತ್ತೆನೇ
- 3) ಒಡವೆಯನರ್ಥಿಗಿತ್ತೆನವನೀತಳಮಂ ಗುರುಗಿತ್ತೆನೀಗಳೊಂ

ಛಂದಸ್ಸು - 5

ಪದ್ಯರಚನಾ ನಿಯಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಛಂದಸ್ಸು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಣಗಳ ಬರುತ್ತವೆ. ಗಣ ಎಂದರೆ 'ಗುಂಪು' ಅಥವಾ 'ಸಮೂಹ' ಎಂದರ್ಥ. ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಗಣ' ಎಂದರೆ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾತೃ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳ ಗುಂಪು ಎಂದರ್ಥ. ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾಲವನ್ನು 'ಮಾತೃ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.. ಮಾತೃಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳು: 1) ಗುರು 2) ಲಘು. ಒಂದುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರ 'ಲಘು' ಎಂದು ಅದನ್ನು 'U' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು 'ಗುರು' ಎಂದು ಅದನ್ನು ' - ' ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷರಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ 'ಗಣ' ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು 'ಅಕ್ಷರಗಣ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು-ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಗಣ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷರಗಣದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ರೀತಿಯ ಗಣಗಳಿವೆ. ಯ-ಮ-ತ-ರ-ಜ-ಭ-ನ-ಸ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಯಮಾತಾರಾಜಭಾನಸಲಗಂ ಎಂಬ ಸೂತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಘು-ಗುರು ಹಾಕುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೂತ್ರ :

U - - - U - UUU -

ಯ ಮಾ ತಾ ರಾ ಜ ಭಾ ನ ಸ ಲ ಗಂ

ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನಗಳು

- ✓ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಲಘು ಆಗುತ್ತವೆ.(U)
- ✓ ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಸ್ವರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಒತ್ತಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಅನುಸ್ವಾರ ಅಥವಾ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಪಟ್ಟದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಕೊನೆ ಅಕ್ಷರ ಲಘು ಇದ್ದರೂ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.

ವೃತ್ತಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆರು ವೃತ್ತಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಲ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ ಮತ್ತು ಚಂಪಕಮಾಲಾ ವೃತ್ತಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಉತ್ಪಲ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ

- 20 ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ
- 28 ಮಾತೃಗಳಿರುತ್ತವೆ.
- ಭ, ರ, ನ, ಭ, ಭ, ರ, ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತವೆ.
- ಪಾದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. (ಗುರು ಒಂದು ಆದಿಯೊಳ್ ಉತ್ಪಲಂ)

* ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸು ಗುರುತಿಸಲು ಒಂದು ಸಾಲನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

- 1) ಮೇದಿನಿಯಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಪರ್ವಿದುದಾತ್ತನಭೋವಿಭಾಗಮಾ
- 2) ಎನ್ನಣುಗಾಳನೆನ್ನಣುಗದಮೃನನಿಕ್ಕಿದ ಪಾರ್ಥಭೀಮರು
ಳನ್ನೆಗ
- 3) ಚಾಗದ ಭೋಗದಕ್ಕರದಗೇಯದ ಗೊಟ್ಟಿಯಲಂಪಿನಿಂ ಪ್ರಗಳ್

ಕಾವ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳೇ ಅಲಂಕಾರಗಳು. ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಅಥವಾ ಅರ್ಥದ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ ಎಂದೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲಂಕಾರ ಗುರುತಿಸಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು

ಉಪಮೇಯ : ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಯಾವುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದು ಉಪಮೇಯ. (ವರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ) ಕವಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಷಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅದೇ ಉಪಮೇಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸೀತೆಯ ಮುಖ ಕಮಲದಂತೆ ಅರಳಿತು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಮುಖವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.ಆದ್ದರಿಂದ ಸೀತೆಯ ಮುಖ ಉಪಮೇಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಮಾನ : ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಮಾನವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅದು ಉಪಮಾನ. (ವರ್ಣಿಸುವ ಪದ) ಕವಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಷಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದು ವಸ್ತು ಅಥವಾ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಅದೇ ಉಪಮಾನ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸೀತೆಯ ಮುಖ ಕಮಲದಂತೆ ಅರಳಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಮುಖವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಕಮಲವನ್ನು ಆಧಾರ ಅಥವಾ ಮಾನವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಉಪಮೆ ವಾಚಕ : ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಪದ (ಅಂತೆ,ವೋಲು,ಆಂಗ, ಹಾಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ)
ಸಾಧರಣ ಧರ್ಮ : ಗುಣ ಕ್ರಿಯೆಗಳು (ಉಪಮೇಯ -ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿನ ಗುಣಕ್ರಿಯೆಗಳ ಸಾಮ್ಯತೆ) ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸೀತೆಯ ಮುಖ ಕಮಲದಂತೆ ಅರಳಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಮುಖ ಅರಳಿತು ಎಂದರೆ ಸೀತೆ ನಕ್ಕಾಗ ಮುಖ ಅರಳಿತು ಎಂದರ್ಥ, ಕಮಲ ಹೇಗೆ ಅರಳುವುದೋ ಹಾಗೇ ಸೀತೆಯ ಮುಖ ಅರಳಿತು ಎಂಬುದು ಎರಡರಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುವ ಏಕರೀತಿಯ ಗುಣಗಳು.ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಉಪಮಾಲಂಕಾರ : ಉಪಮಾ ಎಂದರೆ ಹೋಲಿಕೆ ಎಂದರ್ಥ. ಉಪಮೇಯ ಉಪಮಾನಗಳೊಳಗೆ ಉಪಮಾ(ಹೋಲಿಕೆ) ಇರುವ ಅಲಂಕಾರವೇ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ.ಅಂದರೆ ಉಪಮೇಯ ಉಪಮಾನ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಾದೃಶ್ಯ ಸಂಪನ್ನ ಹೇಳುವುದು. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಎರಡು ವಸ್ತು ಅಥವಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಿ ಹೇಳುವುದು.
ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ: ಅತಿ ಸಾಮ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಉಪಮೇಯ ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿ ವರ್ಣಿಸಿದಾಗ ಅದು 'ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ' ವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪಮೇಯ-ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭೇದತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ.ಉಪಮೇಯ-ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲ ಅವೆರಡು ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ. ಉದಾಹರಣೆ ಸೀತೆಯ ಮುಖಕಮಲ ಅರಳಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಮುಖಕ್ಕೂ ಕಮಲಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಸಿಲ್ಲ.ಅವೆರಡು ಒಂದೇ ಎಂದು ಅಭೇದವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಇದು ಎಂದಾದರೆ ಅದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರ.ಅದೇ ಇದು ಎಂದು ಸಾಮ್ಯವಾಗಿ ಬೇಧವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ, ಲಕ್ಷಣ ಬರೆದು ಸಮನ್ವಯಿಸಿ.

- 1) “ನೀಚರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದಂತೆ ”
- 2) “ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರು ಮದಗಜಗಳಂತೆ ಹೋರಾಡಿದರು.”
- 3) “ ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದರೊ ಮುಂಗಾರಿ ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ ”
- 4) “ ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ ಗುಂಡು ಸುರಿದಾವ ”
- 5) “ ನೊಳವಿಂಗೆ ತಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬವೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನ ದೊಂದಳವು?”
- 6) “ಮಾರಿಗೌತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ ಭಾರತವು ”
- 7) “ ಸೀತೆಯ ಮುಖಕಮಲ ಅರಳಿತು. ”

ಸಮಾಸಗಳು

ಎರಡು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದೇ ಪದವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಮಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪದ- ಪೂರ್ವಪದ ಎಂತಲೂ ಎರಡನೆಯ ಅಥವಾ ನಂತರದ ಪದ-ಉತ್ತರಪದ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ರೀತಿಯ ವಿಧಗಳಿವೆ.

1) ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ :- ಪೂರ್ವಪದ - ನಾಮಪದ , ಉತ್ತರಪದ - ನಾಮಪದ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಾಮಪದ ಎಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ,ಒಂದು ಸ್ಥಳ,ಒಂದು ವಸ್ತು,ಪ್ರಾಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆ : ರಾಮ, ಮನೆ, ಮರ,ಬೆಟ್ಟ, ತಾವರೆ, ದೈವ

2) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಸಮಾಸ :- ಪೂರ್ವಪದ - ಗುಣವಾಚಕ , ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗುಣವಾಚಕ ಎಂದರೆ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣ,ಸ್ವಭಾವ ರೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪದಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆ : ಕೆಂಪು, ದೊಡ್ಡ, ಹಿರಿದು

3) ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸ :- ಪೂರ್ವಪದ - ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ , ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ಎಂದರೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದಗಳು

ಉದಾಹರಣೆ : ಒಂದು,ಎರಡು,ಮೂರು, ಷಟ್(ಷಣ್) ,ಸಪ್ತ

4) ಅಂಶ ಸಮಾಸ :- ಅಂಶ ,ಅಂಶಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಮಾಸ.

ಅಂಶ:- ಒಂದು ಭಾಗ . ಉದಾಹರಣೆ : ಕಾಲು,ತಲೆ.

ಅಂಶ:- ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗ ಉದಾಹರಣೆ : ಹಿಂಗಾಲು.ಮುಂಗಾಲು

5) ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸ :- ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪದಗಳಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

6) ತ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸ :- ಪೂರ್ವಪದ - ನಾಮಪದ , ಉತ್ತರಪದ -ತ್ರಿಯಾಪದ

ತ್ರಿಯಾಪದ ಎಂದರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಯೆಯನ್ನು (ಕಾರ್ಯ) ತಿಳಿಸುವ ಪದಗಳು

ಉದಾಹರಣೆ :- ತೆರೆ,ಮುಚ್ಚು,ಏರಿಸು,ಕೇಳಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ,ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

7) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ :- ಅನ್ಯಪದ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ಸಮಾಸ

8) ಗಮಕ ಸಮಾಸ :- ಪೂರ್ವಪದ - ಸರ್ವನಾಮ ಅಥವಾ ಕೃದಂತ ,ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ನಾಮಪದದ ಬದಲಿಗೆ ಬಳಸುವ ವಾಚಕಗಳಿಗೆ ಸರ್ವನಾಮ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಸಮಾಸ ಪದಗಳು

ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ	ಧನಹರಣ	ಪೂದೋಟ	ದೈವಭಕ್ತಿ	ಮಹಿಪತಿ	ದಿನಪಸುತ
ತಲೆನೋವು	ಪರಧನ	ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹ	ಕಾಲುಬಳೆ	ಚಕ್ರಪಾಣಿ	ನಾಣಿಲಿ
ಇಮ್ಮಾವು	ಹೊಸಗನ್ನಡ	ಕಟ್ಟಿಕಾಂತ	ನಲ್ಲುದುರೆ	ಇನತನೂಜ	ಮೇದಿನೀಪತಿ
ದಿವ್ಯಶರಾಳಿ	ಅತಿಕುಟಿಲ	ಮೆಲ್ವಾತು	ಪೆರ್ಮರ	ಪವನನಂದನ	ಘಟಸಂಭೂತ
ಹೆಮ್ಮರ	ಹೆದ್ದೊರೆ	ಪೆರ್ಮಗ	ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿ	ಆ ಹುಡುಗ	ಈಬೆಕ್ಕು
ಮೂಗಾವುದ	ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳು	ಮುಕ್ಕಣ್ಣ	ಷಟ್ಸ್ಥಾನ	ಹಣೆಗಣ್ಣ	ಧನುಜರಿಮು
ಎಣ್ಣೆಸೆ	ಏಕಾಕ್ಷ	ಒಗ್ಗಟ್ಟು	ನಾಕಾಳು	ಮುಕ್ಕಣ್ಣ	ಮುರಾರಿ
ಕಡೆಗಣ್ಣ	ಅಂಗೈ	ನಡುರಾತ್ರಿ	ಹಿಂದಲೆ	ಅಂತಕಾತ್ಮಜ	ರಾಜೀವನಬ
ಮುಂಗೈ	ಮುಂಗಾಲು	ಮುಂದಲೆ	ನಟ್ಟಡವಿ	ಅಬ್ಬೋದರ	ಗಾಂಡೀವಿ
ಹಿಂಗಾಲು	ತುದಿಬೆರಳು	ಕೆಳದುಟ	ತುದಿಮೂಗು	ಆಕಲ್ಲು	ನೆಯ್ದವಸ್ತ್ರ
ಗಿರಿವನದುರ್ಗಗಳು	ಮಾದ್ರಮಾಗಧಯಾದವರು	ಹನುಮಭೀಮರಾಮರು	ಕರಿತುರಗರಧ	ಬಿಲ್ಲೊಂಡು	ಬಲವಂದು
ಪಾರ್ಥಭೀಮರು	ಭೀಮಾರ್ಜುನರು	ಲವಕುಶರು	ಕೆರೆಕಟ್ಟಿಬಾವಿಗಳು	ಸೊಲ್ಲೆಳಿ	ಕಳ್ಳುಡಿದ
ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು	ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು	ಬಿಲ್ವಿರುವನೇರಿಸಿ	ಮೋಸಮಾಡು	ಕಂಗಡು	ಹೋಗದೋರು
ಮೈಮುಚ್ಚು	ಕೈಕೊಳ್ಳುದು	ಕೈಯಾನು	ಕಣ್ಣೆರೆ		

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

- 1) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
- 2) ತ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸ ಪದಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
- 3) ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
- 4) ಅಂಶ ಸಮಾಸದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
- 5) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
- 6) ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಸಂಧಿಗಳು

ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು 'ಸಂಧಿ' ಎಂದು ಅರ್ಥ

ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳು : ೧) ಲೋಪಸಂಧಿ ೨) ಆಗಮ ಸಂಧಿ ೩) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ

೧) ಲೋಪಸಂಧಿ

ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವಾಗ ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರದಲ್ಲಿನ ಸ್ವರವು ಲೋಪವಾಗುವುದು ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಪದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವರ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಲೋಪಸಂಧಿ.

(ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರದಲ್ಲಿನ ಸ್ವರವು ಲೋಪವಾಗುವುದು ಲೋಪಸಂಧಿ (ಅರ್ಥವು ಕೆಡದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲೋಪವಾಗುವುದು)

ಉದಾಹರಣೆ:- ಊರು + ಅಲ್ಲಿ = ಊರಲ್ಲಿ (ಉ + ಅ) (ಉಕಾರ ಲೋಪ)

ಪೂರ್ವಪದದ ಅಂತ್ಯದಕ್ಷರ "ರು" ಈ ಅಕ್ಷರದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ "ಉ" ಸ್ವರ ಲೋಪ ಆಗಿ ಉತ್ತರ ಪದದ ಆದಿ ಸ್ವರ "ಅ" ಸೇರಿಕೊಂಡು " ರ " ಆಗಿದೆ

೨) ಆಗಮ ಸಂಧಿ : ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವಾಗ ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರದಲ್ಲಿನ ಸ್ವರವು ಲೋಪವಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಪದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವರ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಅರ್ಥವು ಕೆಡುವಂತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಕಾರವನ್ನೋ ಅಥವಾ ವಕಾರವನ್ನೋ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದಾಗ ಲೋಪಸಂಧಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅರ್ಥವು ಕೆಡುವಂತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಕಾರವನ್ನೋ ಅಥವಾ ವಕಾರವನ್ನೋ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಆಗಮ ಸಂಧಿ' ಎನ್ನುವರು)

ಉದಾಹರಣೆ : ಕೈ + ಅನ್ನು = ಕೈ + ಯ್ + ಅನ್ನು = ಕೈಯನ್ನು ,

(ಕೈ+ಅನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಗಾಗ ಕೈನ್ನು ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಅರ್ಥ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ "ಯ್ " ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು.)

ಮಳೆ + ಇಂದ = ಮಳೆ + ಯ್ + ಇಂದ = ಮಳೆಯಿಂದ

ಮಗು + ಇಗೆ = ಮಗು + ವ್ + ಇಗೆ = ಮಗುವಿಗೆ

೩) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ

ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಒಂದು ಅಕ್ಷರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ (ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ) ಬೇರೊಂದು ಅಕ್ಷರವು ಬರುವುದೇ ಆದೇಶ ಸಂಧಿಯೆನಿಸುವುದು.

(ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರಪದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕ ತ ಪ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗ ದ ಬ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಸಲ 'ಪ ಬ ಮ ' ಗಳಿಗೆ 'ವ ' ಕಾರ ಆದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ ಕಾರಕ್ಕೆ ಚ ಜ ಛ ಗಳು ಆದೇಶವಾಗುತ್ತವೆ.) **ಉದಾಹರಣೆ :** ಮಳೆ + ಕಾಲ

ಸಂಧಿಪದಗಳು

ಧೃತಿಗೆಟ್ಟು	ಬಲ್ಲೆನೆಂದು	ಮಾತಂತು	ಕೈಯನ್ನು	ಮರವನ್ನು	ಮೈದೋರು
ಪೋಗಲೈಳ್ಳುಂ	ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ	ತಕ್ಕನಿತು	ಲೇಖನವನೋದಿ	ಮಗುವಿಗೆ	ಮೈದೋಳೆ
ಪೂಳ್ಳೆಡೆ	ಕಡುವೆಳ್ಳು	ತೆರೆದಿಕ್ಕುವ	ನಿಂತಿದನು	ವೇದಿಯಲ್ಲಿ	ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ
ತಿಂಗಳಿನೂರು	ಮೆಲ್ಲಾತು	ಇರುಳಳಿದು	ಜಾಗವನ್ನು	ಓಣಿಯಲ್ಲಿ	ಚರಿಸುತ್ತದ್ದರದ
ತೆಗೆದುತ್ತರಿಯಮಂ	ಬೇಡಬೇಡರಸುಗಳ	ಇಂಚರ	ಭೇದವಿಲ್ಲ	ಊರೂರು	ಕಳ್ಳುಡಿ
ನಿಮ್ಮರಸ	ಬಂದಲ್ಲದೆ	ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಲಿ	ಬೆಂಬತ್ತು	ಸಂಪನ್ನರಾದ	ಕಂಬನಿ
ಬೆಮರ್ವನಿ	ಮಳೆಯಿಂದ	ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ	ಕಂಗೆಟ್ಟು	ಹೊಸಗಾಲ	ಕೈವಿಡಿದು

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1. ಆದೇಶ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
2. ಲೋಪಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
3. ಆಗಮ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಸಂಧಿಗಳು

ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು 'ಸಂಧಿ' ಎಂದು ಅರ್ಥ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳು: ೧) ಸರ್ವದೀರ್ಘಸಂಧಿ ೨) ಗುಣಸಂಧಿ ೩) ವೃದ್ಧಿಸಂಧಿ

೧) ಸರ್ವದೀರ್ಘಸಂಧಿ:

ಸರ್ವದೀರ್ಘಸಂಧಿಗಳು(ಅಆ,ಇಈ,ಉಊ ಋಋ)ಒಂದರ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೊಂದು (ಅ+ಅ,ಅ+ಆ,ಅ+ಅ..ಇ+ಇ..) ಬಂದಾಗ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದೀರ್ಘಸ್ವರವು(ಆ,ಈ,ಊ) ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದು ಸರ್ವದೀರ್ಘಸಂಧಿ.

ವಿದ್ಯಾ + ಅಭ್ಯಾಸ = ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ

(ಆ + ಅ) = ಆ

ಇಲ್ಲಿ 'ಆ' ಎಂಬ ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ 'ಅ' ಎಂಬ ಸ್ವರ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಸ್ವರಗಳು ಸರ್ವದೀರ್ಘಸಂಧಿಗಳು ಇವು ಹೀಗೆ ಒಂದರ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಬಂದಿವೆ. ಅವೆರಡೂ ಹೋಗಿ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಸರ್ವದೀರ್ಘಸಂಧಿ ಒಂದು ದೀರ್ಘಸ್ವರವು ಬಂದಿದೆ.

೨) ಗುಣಸಂಧಿ:

ಅ ಆ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಇ ಈ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಏ' ಕಾರವೂ, ಉ ಊ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಓ' ಕಾರವೂ, ಋ ಕಾರ ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಅರ್' ಕಾರವೂ ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಗುಣಸಂಧಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು.

ದೇವ + ಇಂದ್ರ = ದೇವೆಂದ್ರ (ಅ + ಇ = ಏ)

೩) ವೃದ್ಧಿಸಂಧಿ :

ಅ ಆ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಏ ಐ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಏ' ಕಾರವೂ, ಓ ಔ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಔ' ಕಾರವೂ ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ವೃದ್ಧಿಸಂಧಿ' ಎನ್ನುವರು.

ಏಕ + ಏಕ = ಏಕೈಕ (ಅ + ಏ = ಐ)

ಸಂಧಿಪದಗಳು

ಮಹಾತ್ಮ	ವನೌಷಧಿ	ಸುರಾಸುರ	ಮಹರ್ಷಿ	ಗಿರೀಶ
ಮದೋನ್ಮತ್ತ	ವಾಚನಾಲಯ	ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ	ಮಂಡಳೇಶ್ವರ	ಮಹೇಶ
ಸೂರ್ಯೋದಯ	ವಲ್ಕಲಾವೃತ	ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥಿ	ವಧೂಪೇತ	ಜನೈಕೈ
ಅಷ್ಟೈಶ್ವರೈ	ದೇವೇಂದ್ರ	ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ	ನಿಜಾಶ್ರಮ	

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1. ಗುಣ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
2. ವೃದ್ಧಿಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
3. ಸರ್ವದೀರ್ಘ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಸಂಧಿಗಳು

ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು 'ಸಂಧಿ' ಎಂದು ಅರ್ಥ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳು: ೧) ಯಣ್ ಸಂಧಿ   ೨) ಜಶ್ವಸಂಧಿ   ೩) ಶ್ಚುತ್ವಸಂಧಿ   ೪) ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ

೧) **ಯಣ್ ಸಂಧಿ** : ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಋ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸವರ್ಣವಲ್ಲದ ಸ್ವರ ಪರವಾದರೆ ಇ ಈ ಕಾರಗಳಿಗೆ 'ಯ್' ಕಾರವೂ, ಉ ಊ ಕಾರಗಳಿಗೆ 'ವ್' ಕಾರವೂ, ಋ ಕಾರಕ್ಕೆ 'ರ್' (ರೇಫ)ವೂ ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಣ್ ಸಂಧಿಯೆಂದು ಹೆಸರು.

೨) **ಜಶ್ವಸಂಧಿ** : ಪೂರ್ವಶಬ್ದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಚಟಿತಪ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವರ್ಣ ಪರವಾದರೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದೇ ವರ್ಗದ ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಜಶ್ವಸಂಧಿಯೆನ್ನುವರು.

೩) **ಶ್ಚುತ್ವಸಂಧಿ** : ಸಕಾರ, ತವರ್ಗಾಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಶಕಾರ ಚವರ್ಗಾಕ್ಷರಗಳು ಪರವಾದಾಗ ಸಕಾರಕ್ಕೆ ಶಕಾರವೂ, ತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಚವರ್ಗವೂ ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

'ಶ್ಚು' ಎಂದರೆ ಶಕಾರ ಚವರ್ಗಾಕ್ಷರಗಳು. (ಶ್=ಶಕಾರ, ಚು=ಚ ಛ ಞ ಝ ಞ) ಇವುಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದೇ ಶ್ಚುತ್ವಸಂಧಿ ಎನಿಸುವುದು.

೪) **ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ** : ವರ್ಗ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅನುನಾಸಿಕಾಕ್ಷರ ಪರವಾದರೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಕ ಚ ಟ ತ ಪ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜ ಇ ಣ ನ ಮ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಸಂಧಿಪದಗಳು

ಅತ್ಯವಸರ	ಜಾತ್ಯತೀತ	ಕೋಟ್ಯಧೀಶ್ವರ	ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ	ಷಣ್ಮುಖ
ಅತ್ಯಾದರ	ಪಯಶ್ಯಯನ	ಶರಚ್ಚಂದ್ರ	ಜಗಜ್ಜ್ಯೋತಿ	ವಾಙ್ಮಯ
ಬೃಹಚ್ಚತ್ರ	ವಾಗ್ಧೀವಿ	ಷಡಾನನ	ದಿಗಂತ	ಸನ್ಮಾನ
ಅಜಂತ	ಅಬ್ಧಿ	ತನ್ಮಯ	ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾ	ಉನ್ಮಾದ

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1. ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
2. ಶ್ಚುತ್ವಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
3. ಜಶ್ವಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
4. ಯಣ್ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ

ತದ್ಧಿತಾಂತಗಳು

ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಶಬ್ದಗಳು.

ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ನಾಮಪದಗಳ ಅಂತದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಶಬ್ದರೂಪಗಳೇ 'ತದ್ಧಿತಾಂತಗಳು'

(ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು -ಗಾರ, ಕಾರ, ಕೋರ, ವಳ, ಗುಳಿ,ಅರ,ಆನೆಯ, ಅತಿ,ಇತ್ತಿ,ಇಗ, ಅಡಿಗ, ವಂತ, ಇಕ, ಅಳಿ,ತನ, ಇಕೆ, ಪು,ಮೆ, ಅಂತೆ, ವೋಲ್, ತನಕ,ವರೆಗೆ,ಓಸುಗ,ಆಗಿ,ಓಸುರ ಇತ್ಯಾದಿ)

- ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ಇಗ, ಅಡಿಗ, ಕಾರ, ಕೋರ, ಗಾರ, ವಂತ, ವಳ, ವಳ, ಅಳಿ,ಗುಳಿ,ಅರ, ಅನೆಯ - ಮೊದಲಾದ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತದ್ಧಿತಾಂತನಾಮ ಎನ್ನುವರು

- ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಭಾವಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ - ತನ,ಇಕೆ,ಪು,ಮೆ, ಮೊದಲಾದ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತದ್ಧಿತಾಂತಭಾವನಾಮ ಎನ್ನುವರು

- ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಅಂತೆ, ವೋಲ್, ವೋಲು, ತನಕ, ವರೆಗೆ, ಇಂತ, ಆಗಿ, ಓಸುಗ, ಮುಂತಾದ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ತದ್ಧಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಧಾತು : ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲರೂಪ ಧಾತು

ಉದಾ: ಓಡು , ತಿನ್ನು , ಬರೆ.

- ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕರ್ತೃ ಮೊದಲಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಅ' ಎಂಬ ಕೃತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಪದಗಳನ್ನು ' ಕೃದಂತನಾಮಗಳು ' ಎನ್ನುವರು. ಧಾತುವಿಗೂ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ

ಉದಾ: ಓಡು+ವ+ಅ= ಓಡವ , ಓಡು+ದ+ಅ=ಓಡಿದ , ಓಡ+ಅದ+ಅ=ಓಡದ

ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು (ವ,ಉವ,ದ,ಅದ) ಬಂದು ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು (ಅ) ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ.

- ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಕೆ,ಇಗೆ,ಗೆ,ತ,ಟ,ಇತ,ಅವು,ಪು,ಕೆ,ತೆ,ಪು,ವಳಿಕೆ,ವಣಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

- ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಉತ್ತ, ಅದೆ, ದರೆ, ಅಲು, ಅಲಿಕೆ, ಅ, ಇ, ದು ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಬಳೆಗಾರ	ಹೊಲಿಗೆ	ನೋವು	ಬಳೆಗಾರ್ತಿ	ಅವನಂತೆ	ಚಂದ್ರನಂತೆ	ಜಾಣ್ಣೆ	ಹೂವಾಡಿಗ
ಕಪ್ಪು	ಮಾಡುತ್ತ	ತಿನ್ನುತ್ತ	ಕೋಲುಕಾರ್ತಿ	ಅವನವೋಲ್	ಚಂದ್ರನವೋಲ್	ಓಲೆಕಾರ	ಸುಂದರನಮಟ್ಟಿಗೆ
ಮಾಡುವ	ಮಾಡಿದ	ಮಾಡದ	ಅಂಚಿಕೆ	ಕೋಲುಕಾರ	ಬರೆದ	ಬುದ್ಧಿವಂತ	ಬರೆಯದ
ಜಾಣತನ	ಪಟ್ಟಣದವರೆಗೆ	ನಂಬಿಕೆ	ಉಡುಗೆ	ಓಡಿದ	ತಿಂದ	ಓಡದ	ತಿನ್ನದ
ಕೊರೆತ	ಓಟ	ತೊಡುಗೆ	ಮಾಟ	ಬಾಳಿದ	ನಡೆದ	ಬಾಳದ	ನಡೆಯದ
ಬರೆದು	ಚೆಲುವಿಕೆ	ಹಾವಾಡಿಗ	ಮೆರವಣಿಗೆ	ಮಾಡುತ್ತ	ನೋಡಲು	ಮಾಡ	ಶಾಲೆಯವರೆಗೆ
ತಂದು	ಹಿರಿಮೆ	ಮಾಡದೆ	ಮಾಡಲು	ನಡೆಯುತ್ತ	ಕೇಳಿ	ಮಾಡಿ	ಹಿಮಾಲಯದತನಕ
ನೋಡುತ್ತ	ನೋಡ	ಇದರವೋಲ್	ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ	ಓಡಿ	ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ	ಬರದೆ	ಮನೆಯತನಕ
ಪೆರ್ಮೆ	ಇವಳಮಟ್ಟಿಗೆ	ಲಂಚಕೋರ	ಕನ್ನಡತಿ	ಬರೆಯುವಿಕೆ	ನನ್ನವೋಲು	ದೊಡ್ಡತನ	ಸಾಲಗಾರ
ಸಿರಿತನ	ನನಗೋಸ್ಕರ	ಬಡತನ	ಸಿರಿವಂತೆ	ಕನ್ನಡಿಗ	ರಾಧೆಗಿಂತ	ಲೆಕ್ಕಿಗ	ಮನೆಯವೋಲು
ನಗುವುದು	ಓಡುವ	ಓಟ	ತಿನ್ನುವಿಕೆ	ಗುಣವಂತ	ನೋಟ	ನಡೆತ	ಬರೆಯುವ
ನೆನಪು	ಬಾಳುವ	ಬಾಳುವಿಕೆ	ಒಪ್ಪಿತ	ಕುಂಬಾರ	ಲಂಚಗುಳಿ	ನಡೆಯುವ	ತಿನ್ನುವ
ಒಕ್ಕಲಿಗ	ಮಡಿವಾಳ	ಹೊಸತನ	ಒಕ್ಕಲಿಗಿತ್ತಿ	ಸಿರಿವಂತ	ನಿನಗಾಗಿ	ಸಾಲಗಾರ	ಕರಡಿವೋಲ್
ಮಾಲೆಗಾರ	ವಾಚಾಳಿ	ಅವಳವೋಲು	ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿ	ನದಿಯವೋಲ್	ಮದುವೆಗೋಸುಗ	ತಿನ್ನುವುದು	

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1. ಕೃದಂತಭಾವನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
2. ತದ್ಧಿತಾಂತಾವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
3. ತದ್ಧಿತಾಂತಭಾವನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
4. ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ
5. ತದ್ಧಿತಾಂತನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
6. ಕೃದಂತನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ

ದ್ವಿರುಕ್ತಿ - ಜೋಡಿಪದ - ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು-ನಾಮ, ರೂಢ, ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಪದಗಳು

ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಪದಭಾಗವನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿ-ಎಂದರೆ ಎರಡು ಉಕ್ತಿ-ಎಂದರೆ ಮಾತು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ವಿಷೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪದವನ್ನೋ, ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನೋ ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ಪದದ ಜೊತೆ ಪ್ರಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಆ ಪದವನ್ನು ಜೋಡಿಪದ ಎನ್ನುವರು.

ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಧ್ವನಿವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳು ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು.

ರೂಢಿ ಯಿಂದ ಬಂದ ಪದಗಳು ರೂಢ ನಾಮಗಳು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಇಟ್ಟ ಹೆಸರುಗಳು ಅಂಕಿತ ನಾಮಗಳು. ಅರ್ಥಕ್ಕನು ಗುಣವಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರುಗಳು ಅನ್ವರ್ಥ ನಾಮಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆಗಳು :

ಚೆಚೆಚೆ	ನಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲ	ಬಂದೆ ಬಂದೆ	ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ	ಚುರುಚುರು	ಕಡೆಗೆಕಡೆಗೆ	ನಮೋ ನಮೋ
ಒಳಗೊಳಗೆ	ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ	ಕೇರಿ ಕೇರಿಗಳನ್ನು	ಅಗೋಅಗೋ	ಸುಯ್ಯನೆ	ನಟ್ಟನಡುವೆ	ಗರಿಗರಿ
ಘುಳುಘುಳು	ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ	ತಿರುತಿರ್ವಿ	ಬೇಡಬೇಡ	ಪಟಪಟ	ತುದಿ ತುದಿ	ದಿನದಿನ
ಸರಸರ	ಸಾಕುಸಾಕು	ಹೊದ್ದೊದ್ದು	ಸಹದೇವ	ಫಳಫಳ	ಜುಳುಜುಳು	ತಿರುತಿರುಗಿ
ಇರಲಿರಲಿ	ಓಡುಓಡು	ನಡೆನಡೆ	ಧರ್ಮರಾಯ	ಕರಕರ	ಲಕಲಕ	ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ
ರಾಹುಲ	ಹತ್ತಿರತ್ತಿರ	ಆಗಲಿ ಆಗಲಿ	ಶಾಲೆ	ದ್ರೋಣ	ಮಕ್ಕಳುಮರಿ	ಬಣ್ಣಬಣ್ಣಗಳ
ಕಮಲಾಕ್ಷ	ಒಂದೊಂದು	ಓಡಿಓಡಿ	ಶಿಕ್ಷಕ	ಓಡೋಡು	ಬಿಳಿಹೊಳೆ	ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ
ಈಗೀಗ	ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ	ಮೊದಮೊದಲು	ಸತಿಪತಿ	ರೊಯ್ಯನೆ	ಹೌದು ಹೌದು	ನೋಡುನೋಡು
ಊರು	ಝಣಝಣ	ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ	ಕುರುಡ	ದಡದಡ	ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು	ಇರುಳಿರುಳು
ದೇಶ	ಘಮಘಮ	ನಡುನಡುವೆ	ಎಳವ	ಗುಜುಗುಜು	ಬನ್ನಿಬನ್ನಿ	ವಿಜ್ಞಾನಿ
ಬಟ್ಟಬಯಲು	ಬೆನ್ನಬೆನ್ನತ್ತಿ	ತುತ್ತತುದಿ	ಧಗಧಗ	ಹಾಲ್ವೇನು	ನಡೆನಡೆ	ಊರೂರು
ನದಿ	ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು	ಖಂಡಖಂಡಗಳ	ಮನುಷ್ಯ	ವ್ಯಾಪಾರಿ	ಮೊತ್ತಮೊದಲು	ಸಲಸಲಕ್ಕೂ
ಪರ್ವತ	ನಡುವೆನಡುವೆ	ದುಂಡುದುಂಡಾದ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ	ವಿದ್ವಾಂಸ	ಕಡೆಕಡೆಗೆ	ಶಬರಿ
ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ	ಕೊತ್ತಕೊನೆಗೆ	ಮೆಲ್ಲನೆಮೆಲ್ಲನೆ	ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ	ಬಟ್ಟಬರೆ	ಢಣಢಣ	ಬೇಗಬೇಗ
ಸೊಪ್ಪಸದೆ	ಬಯಲುಬಯಲು	ಕೆನೆ ಮೊಸರು	ಗಾವುದಗಾವುದ	ಮನೆಮರ	ಚುಮುಚುಮು	ಪೂಜಾರಿ

ಈ ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1. ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
2. ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
3. ಜೋಡುನುಡಿಗೇ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
4. ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.
5. ಅಂಕಿತನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
6. ರೂಢನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.

